

Brüsszel, 2018.4.12.
COM(2018) 173 final

2018/0082 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**az élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló
tiszteztelen kereskedelmi gyakorlatokról**

{SWD(2018) 91 final} - {SWD(2018) 92 final} - {SWD(2018) 93 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A mezőgazdasági termelők, a feldolgozók, a kereskedők (nagykereskedők, kiskereskedők) és a fogyasztók mind az élelmiszer-ellátási lánc szereplői. Az élelmiszer-ellátási lánc kisebb szereplői nagyobb eséllyel szembesülnek tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal, mivel általánosságban gyengébb a tárgyalási pozíciójuk, mint a lánc nagyobb szereplőinek. A mezőgazdasági termelők különösen kiszolgáltatottak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatoknak, mivel gyakran nincsenek a termékeiket megvásárló, a láncban utánuk következő (downstream) partnerekkel egyenlő tárgyalási pozícióban. Ez azért van így, mivel korlátozottak a lehetőségeik arra, hogy termékeiket eljuttassák a fogyasztókhoz.

Széles körű az egyetértés abban, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok az élelmiszer-ellátási lánc bármely pontján megjelenhetnek. 2009 óta három bizottsági közlemény foglalkozott az élelmiszer-ellátási láncsal, ideértve a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat.

2016 júniusában az Európai Parlament egy állásfoglalása¹ arra hívta fel a Bizottságot, hogy nyújtson be javaslatot a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal foglalkozó uniós jogi keretre. 2016 decemberében a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy kellő időben végezzen hatásvizsgálatot annak érdekében, hogy egy uniós jogi keretet vagy egyéb, nem jogalkotási intézkedéseket javasoljon a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kezelésére². 2016 szeptemberében az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság közzétett egy jelentést, amelyben felhívta a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak gyors intézkedéseket a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok megakadályozására azáltal, hogy létrehozzák a jogalkalmazó hatóságok uniós harmonizált hálózatát, hogy egyenlő versenyfeltételeket teremtsenek az egységes piacon belül³.

2016-os jelentésében a Bizottság számos olyan területet tárt fel, ahol további javulást kellene elérni, mind a tagállamok tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos jogszabályait, mind az önkéntes ágazati kezdeményezéseket érintően. A Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy újra felméri a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kezelésére irányuló uniós fellépés iránti igényt a későbbi fejlemények fényében, még megbízatásának lejártá előtt. A javulásokkal kapcsolatos várakozások nem teljesültek maradéktalanul, amint azt a hatásvizsgálat is részletesebben tárgyalja (3.3. pont).

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok a gazdasági szereplők nyereségét és árrését nyomás alá helyezhetik, aminek eredményeként rossz helyre kerülhetnek a források, sőt, az amúgy életképes és versenyképes szereplők kiszorulhatnak az üzleti életből. A romlandó áruk szerződéses mennyiségének visszaható hatályú egyoldalú csökkentése például bevételkiesést eredményez egy olyan szereplőnél, aki nem könnyen talál alternatív értékesítési lehetőséget ezen áruk számára. A romlandó termékek leszállítást és a vevő általi értékesítést követő késedelmes kifizetése pénzügyi többletköltséggé jelenik meg a beszállítónál. A beszállítónak a közte és a vevő között a beszállítás feltételeiről létrejött megállapodást követő esetleges kötelezése arra, hogy visszavegye a vevő által nem értékesített termékeket, a kockázat beszállítóra történő méltánytalan áthárítását eredményezheti, ami hátrányos

¹ Az Európai Parlament állásfoglalása (2016. június 7.) a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról az élelmiszer-ellátási láncban (2015/2065(INI)).

² [A Tanács következtetése](#) (2016. december 12.) a mezőgazdasági termelők élelmiszer-ellátási láncban elfoglalt helyzetének megerősítéséről és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról.

³ [COM\(2016\) 32 final](#), 2016. szeptember 30.

következményekkel jár a tervezés és a beruházás biztonságára. Ha a beszállítót arra kényszerítik, hogy járuljon hozzá a forgalmazók áruházon belüli általános promóciós tevékenységeihez, anélkül, hogy ebből arányos haszna származna, az méltánytalanul csökkentheti a beszállító árrését.

Egy olyan agrárpolitikai környezetben, amely határozottan piacorientáltabb lett, az élelmiszer-ellátási lánc megfelelő irányítása egyre fontosabb a szereplők, különösen a mezőgazdasági termelők szempontjából. A javaslatnak garantálnia kell, hogy e szereplők tisztességes feltételek mellett versenyezzenek, ezáltal hozzájárulva a lánc általános hatékonyságához. A gazdasági szereplők által a tárgyalási pozíciójuk kiaknázásával tanúsított, nem tiltott tisztességtelen üzleti magatartás, vagy a nem hatékony jogorvoslati lehetőségek megléte alkalmas lehet arra, hogy veszélyeztesse a láncban részt vevő szereplők gazdasági életképességét. Az ilyen gyenge irányítás emellett kikezrdheti az élelmiszer-ellátási lánc általános tisztességébe és működésébe vetett bizalmat.

Az élelmiszer-ellátási lánc egymáshoz vertikálisan kapcsolódó piacok sorozata. Jellemzője a kisebb, közepes és nagyobb vállalkozások egymáshoz viszonyított tárgyalási pozíciói közötti jelentős különbség. Az elsődleges termelés szakaszát követő (downstream) szakaszokban a koncentrációsintek minden tagállamban magasak. Egyes esetekben a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok a gyengébb termelőket, például a mezőgazdasági termelőket érintik, akkor is, ha nem is közvetlen elszenvedői e gyakorlatoknak; az e gyakorlatok által indukált költségeket visszaháríthatják az élelmiszer-ellátási lánc mentén a leggyengébb láncszemre, amely gyakran a mezőgazdasági termelő. A downstream szakaszban tanúsított, például a kiskereskedő és a feldolgozó közötti tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat így visszagyűrűzhet a lánc mentén végső soron a mezőgazdasági termelőhöz.

20 tagállam tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat érintő konkrét szabályai tanúsítják, hogy nemzeti szinten kifejezetten aggályosnak tartják e gyakorlatokat. Az ilyen gyakorlatok tagállami kezelésének heterogenitása azonban jelentős. Egyes tagállamok nem is biztosítanak konkrét védelmet e gyakorlatokkal szemben, vagy védelmük hatástalan.

Az általános (kötelmi) jog megtilt néhány gyakorlatot, és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot elszenvedőknek lehetőségük van jogorvoslattal élni polgári bíróság előtt. Az általános kötelmi jogot azonban, amennyiben a szóban forgó gyakorlatra kiterjed, ténylegesen nehéz végrehajtani: a kereskedelmi ügyletben gyengébb fél sokszor nem hajlandó panaszt benyújtani, attól tartva, hogy veszélyeztetni az erősebb féllel fennálló kereskedelmi kapcsolatot („a félelem tényező”).

A tagállamok tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos szabályozói megközelítéseinek különbségei ezenfelül eltérő versenyfeltételeket teremtenek a gazdasági szereplők számára. A jelenlegi egyenkénti megközelítés szerint a gazdasági szereplőknek nyújtott, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelem mértéke a tagállamtól függ. A szabályok eltérései a versenyfeltételek különbözőségéhez vezethetnek.

A tagállami jogalkalmazó hatóságok között is nagyon csekély a koordináció, mivel nincsenek uniós szintű hivatalos koordinációs struktúrák. E koordináció javíthatna a tagállamok jogérvényesítési gyakorlatain.

Az önkéntes ellátásilánc-kezdemenyezés (SCI)⁴ egy ágazati magánkezdemenyezés, amely a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok szabályozására törekszik. Egyes tagállamokban hasonló nemzeti kezdemenezések egészítik ki a kötelező nemzeti intézkedéseket. Megtervezésétől fogva fontos szerepet játszott a tagállamokban a tisztességtelen kereskedelmi

⁴ <http://www.supplychaininitiative.eu/>. A kezdemenezés formálisan 2013-ban jött létre, de a „Helyes gyakorlatok elvei”, egy tulajdonképpeni magatartási kódex már 2011-ben elkészült.

gyakorlatokkal kapcsolatos tudatosság-erősítésben és az üzleti magatartás tisztességességének előmozdításában. A kezdeményezés folyamatosan alakul, és nemrégiben független elnököt neveztek ki az élére. Fórumot biztosít a korai és nem peres vitarendezésre. Az SCI ugyanakkor valószínűleg nem alakul átfogó szabályozási keretté, amely feleslegessé tenné az állami szabályozási intézkedéseket, ideértve a jogérvényesítést. A kezdeményezésben való részvétel önkéntes, így az SCI jelenleg még nem terjed ki az élelmiszer-ellátási lánc valamennyi szereplőjére. Például, míg a kiskereskedők részt vesznek az SCI-ben, a kiskereskedelmi beszerzési szövetségek nem, sem a mezőgazdasági termelőket képviselő szervezetek. Ez utóbbiak azért nem csatlakoztak a kezdeményezéshez, mivel meglátásuk szerint az nem biztosít kellő bizalmasságot a panasztevő felek számára, sem független vizsgálatot vagy szankciókat⁵. A mezőgazdasági termelőket képviselő szervezetek ugyanakkor részt vesznek nemzeti ellátásilánc-kezdeményezésekben.

Egy önkéntes kódexnek lehetnek bizonyos strukturális korlátai is. Az SCI nyomán nem szabhatók ki szankciók, és nem tehetők közzé határozatok sem (nincs elrettentő hatása). Az egyenkénti vitákat nem úgy kezelik, hogy az garantálná a panaszok bizalmas kezelését, már az eljárás korai szakaszában sem. Ezenfelül nem lehet hivatalból vizsgálatot lefolytatni. A hatékony jogérvényesítéssel kapcsolatos aggályok miatt folyamatosan alacsony a mezőgazdasági termelők kezdeményezésben való részvételének szintje. Ráadásul egy önkéntes kezdeményezés önmagában és önmagától nem tudja kezelni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos szabályok tagállamok közötti összehangolatlanságát.

Ennek megfelelően ezen irányelvjavaslat célja, hogy csökkentse a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulását az élelmiszer-ellátási lánc mentén azáltal, hogy általános védelmi minimumszintet vezet be az egész EU-ban, amely a konkrét tiltott, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok rövid listájából áll. A védelem kiterjed a kis és közepes méretű beszállítókra az élelmiszer-ellátási láncban, amennyiben élelmiszert értékesítenek nem kis és közepes méretű vevők részére. Ezen alkalmazási kör célja, hogy hozzájáruljon a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalához, ami az EUMSZ 39. cikke értelmében a közös agrárpolitika célkitűzése.

A jogérvényesítési minimumkövetelményekre irányuló, a nemzeti illetékes hatóságokra alkalmazandó rendelkezések a javasolt rendszer elrettentő jellegét hivatottak erősíteni. Végül, de nem utolsósorban, a jogalkalmazó hatóságok közötti, Bizottság által elősegített koordinációs mechanizmus révén lehetővé válik a jogsértéseket érintő vizsgálatok számával és típusával kapcsolatos adatcsere, és az fórumot biztosít a bevált gyakorlatok cseréjéhez, hogy javítsa a jogérvényesítés hatékonyságát.

A javasolt intézkedések kiegészítik a tagállamok meglévő intézkedéseit és az ellátásilánc-kezdeményezés magatartási kódexét (minimális harmonizációs megközelítés).

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Jelenleg nincsenek a vállalkozások közötti tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó uniós horizontális szabályok. A vállalkozások közötti piaci tevékenységek tisztességessége a 2006/114/EK irányelv konkrét célkitűzése, amely irányelv a megtévesztő gyakorlatokkal és az összehasonlító reklámokra vonatkozó követelményekkel foglalkozik. Ugyanakkor, az említett irányelvben foglalt rendelkezések nem a vállalkozások közötti, e javaslatban azonosított kereskedelmi gyakorlatokat veszik célba.

⁵ Európai Bizottság, a Bizottság [jelentése](#) az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az élelmiszer-ellátási lánc vállalkozások közötti, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, 2016. január, 8. o.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A versenyjog alkalmazási köre különbözik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályokétól. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok olyan egyoldalú gyakorlatok, amelyek a legtöbb esetben nem járnak versenyjogi szabály megsértésével, mivel e jogsértéshez szükséges az adott piacon meglévő erőfölény, továbbá az ezen erőfölénnyel való, a teljes piacot érintő visszaélés megállapíthatósága. Összehasonlításként, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályok mindazon helyzeteket érintik, ahol egyenlőtlen tárgyalási pozíció állapítható meg (a legtöbb esetben piaci erőfölény nélkül), és megtiltják a vállalkozások számára, hogy kereskedelmi partnereikre olyan feltételeket rójanak, vagy olyan feltételeket kényszerítsenek ki belőlük, vagy erre kísérletet tegyenek, amelyek indokolatlanok, aránytalanok és nem járnak velük ellenszolgáltatás (de e gyakorlatok nem szükségképpen érintik a teljes piacot). Ennek megfelelően a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályok összeegyeztethetők lesznek az uniós versenyszabályokkal, és kiegészítik őket.

A szabályozásbeli eltérések és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokhoz hasonló gyakorlatokkal szembeni alacsony védelem miatt uniós kezdeményezések születtek a vállalkozások és a fogyasztók (B2C) közötti jogviszonyokban biztosítandó védelem terén. Egyes tagállamok kiterjesztették e szabályokat a nemzeti, vállalkozások közötti (B2B) helyzetekre is. Az EU B2C szabályai mögött húzódó fogalmi megközelítés valóban rendelkezik a tagállamok B2B ügyletekre irányadó, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos meglévő szabályaira jellemző releváns jegyekkel; ilyen jegy nevezetesen az, hogy a kereskedelmi ügyletben viszonylag gyengébb felekre összpontosít.

A késedelmes fizetésekről szóló (2011/7/EU) irányelv úgy rendelkezik, hogy a vállalkozók („vállalkozások”) közötti kereskedelmi ügyletekben a szerződésben megállapított fizetési határidő nem haladhatja meg a 30 naptári napot, amely 60 napra meghosszabbítható a szerződés kifejezett eltérő rendelkezésének hiányában, ha ez nem súlyosan hátrányos a hitelező számára. Így tehát azt, hogy a B2B ügyletekben nincs kötelező maximális fizetési határidő, gyakran kihasználják, és jóval hosszabb fizetési határidőt állapítanak meg annál, mint amely a hitelező számára elfogadható lenne, vagy olyan határidőt, amely nem indokolt a kereskedelmi gyakorlat vagy a szerződés jellege alapján. A javaslat tehát arra irányul, hogy a maximális fizetési határidőt 30 naptári napban állapítsa meg az élelmiszerek vállalkozások közötti vételéhez és eladásához kapcsolódó kereskedelmi ügyletekben. Ez a határidő kötelező, és semmilyen körülmények között sem hosszabbítható meg. Noha ez a javaslat különös szabálynak minősül az irányelv alkalmazási körébe tartozó szerződések fizetési határidejét érintően, a késedelmes fizetésekről szóló irányelv mindazonáltal alkalmazandó marad minden olyan esetben, amikor késedelmes fizetésre kerül sor, a fennmaradó rendelkezéseit illetően, különösen a kifizetések, a kamatlábak, a kártérítés, a tisztességtelen szerződési feltételek és gyakorlatok, a fizetési meghagyásra irányadó gyorsított eljárás, a fizetési ütemezés és a tulajdonjog fenntartása vonatkozásában.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A KAP célja a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása (az EUMSZ 39. cikke). Az EU-nak a termelő jólétére helyezett alkotmányos hangsúlya csak az agrárszektorra jellemző, ami a KAP európai mezőgazdaság iránti átfogó felelősségére utal. A Szerződés még további négy célkitűzést határoz meg a KAP számára, nevezetesen a mezőgazdasági termelékenység növelését, a piacok stabilizálását, az ellátás hozzáférhetőségének biztosítását és a fogyasztók számára elfogadható árak biztosítását.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 39. cikke meghatározza, hogy a közös agrárpolitikának (KAP) biztosítania kell a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalát, növelnie a mezőgazdasági termelékenységet, stabilizálnia a piacokat, biztosítania az ellátás hozzáférhetőségét és elfogadható árakat kell garantálnia a fogyasztók számára. Az EUMSZ 40. cikke kimondja, hogy a közös piacszervezésnek a termelők közötti minden megkülönböztetést ki kell zárnia. Az EUMSZ 43. cikke értelmében a közös piacszervezésnek a nemzeti piacon fennálló feltételekhez hasonló feltételeket kell biztosítania az Unión belüli kereskedelem számára.

A tagállamok tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályainak sokfélesége vagy e szabályok hiánya csorbíthatja a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosításával kapcsolatos célkitűzést. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok veszélyeztetik a mezőgazdasági termelők jövedelmezőségét, továbbá leszoríthatják piaci bevételeiket. E gyakorlatok szabályozása tehát a KAP elsődleges feladatkörébe tartozik.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó közös keret hiánya élesen elüt a KAP által szabályozott, a piaci szereplők szempontjából közvetlenül releváns egyéb területektől, mint például a versenyszabályok, az állami támogatási szabályok és a forgalmazási előírások. E területeken a közös piacszervezés (1308/2013/EU rendelet) közös szabályokat határoz meg azon uniós piaci feltételek vonatkozásában, amelyekkel a piaci szereplők találkoznak, hogy hozzájáruljon a gazdasági és társadalmi kohézióhoz, továbbá az egységes piacon az egyenlő feltételek megteremtéséhez.

Az EUMSZ 38. cikkének (2) és (3) bekezdése szerint a KAP elsődlegesen az EUMSZ I. mellékletében felsorolt termékekre vonatkozik. Ugyanakkor az Európai Unió Bírósága kifejezetten megerősítette, hogy az EUMSZ I. mellékletében fel nem sorolt élelmiszerek (az I. mellékletben szereplő termékek minősülnek „mezőgazdasági termékeknek” a Szerződés értelmében) az EUMSZ 43. cikkének megfelelően elfogadott aktusok alkalmazási körébe vonhatók, ha ez hozzájárul a KAP egy vagy több célkitűzésének eléréséhez és az aktus alapvetően mezőgazdasági termékekre vonatkozik⁶.

Ezenfelül, annak a megközelítésnek, amely a mezőgazdasági termelőket és társulásait (szövetkezeteket és más termelői szervezeteket) védi, figyelembe kell vennie azokat a közvetett negatív hatásokat is, amelyek az élelmiszer-ellátási lánc downstream szakaszán olyan gazdasági szereplőkkel szemben alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok okoznak számukra, amely szereplők ugyan nem mezőgazdasági termelők, de a lánc downstream szakaszán meglévő gyenge tárgyalási pozíciójuk miatt kiszolgáltatottak az ilyen gyakorlatoknak. A downstream beszállítókra alkalmazott, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelem megakadályozza a mezőgazdasági termelőket érintő, abból adódó nem szándékolt következményeket, hogy a kereskedelmet a befektetői tulajdonban álló olyan versenytársaik felé térítik el – például a feldolgozási szakaszban –, amelyek nem részesülnek védelemben (pl. kisebb a jogi kockázata annak, hogy a vevőket tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal vádolják meg).

Ennek fényében az EUMSZ 43. cikke, amely az uniós mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásával kapcsolatos hatáskört ruház az uniós jogalkotóra, elvben jogalapként szolgálhat az élelmiszer-ellátási láncban a mezőgazdasági termelőktől származó élelmiszerek kereskedelmével összefüggésben tanúsított tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat szabályozó intézkedések számára.

⁶ A Bíróság 2009. július 2-i ítélete, [C-343/07](#), 50–51. pont.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Jelenleg nincsenek közös uniós szabályok, amelyek európai védelmi minimumszintet állapítanak meg a tagállamok tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó eltérő intézkedéseinek közelítésével vagy harmonizálásával. Uniós intézkedések hiányában a tagállamoknak nincs olyan koordinációs mechanizmusuk, amellyel e jogközelítés elérhető lenne, és nincsenek olyan nyilvánvaló ösztönzők sem, amelyek a tagállamokat arra sarkallnák, hogy saját maguk kezdeményezzék az összehangolást. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelmi minimumszint még nem létezik a tagállamokban, annak ellenére, hogy a Bizottság ajánlást tett erre közleményeiben.

Egyes tagállamokban egyáltalán nincsenek konkrét szabályok a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelmet érintően. Más szabályok pedig nem érintik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos jogalkalmazás fontos szempontjait. Így a kiszolgáltatott piaci szereplők, különösen a mezőgazdasági termelők számára nem biztosított a megfelelő védelem. Ráadásul a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok magánszabályozásának területén kifejtett kedvező hatásaik ellenére az önkéntes kódexek, az ellátásilánc-kezdeményezést is ideértve – amennyiben alkalmazandók a tagállamokban – nem tudják hatékonyan helyettesíteni az állami szabályozási intézkedéseket.

Ezért tehát szükség van olyan uniós intézkedésekre, amelyek kezelik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni elégtelen védelem problémáját, azzal, hogy közös uniós minimumszintet írnak elő. A megbeszélésekkel, elemzésekkel és ajánlások megfogalmazásával eltelt éveket követően, amikor csak csekély mértékben javultak a helyi viszonyok, az uniós jogalkotás olyan eszköz, amely biztosítani tudja ezt a minimális védelmi szintet az egész EU-ban, a koordinációra és a jogérvényesítésre tekintettel is.

Az uniós szabályok hatékonysága a tagállamokban közös minimumszintben áll, amely védelmet vezet be azokban a tagállamokban, ahol jelenleg nincsenek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelmet garantáló szabályok. A választott megközelítés arányos a felmerülő problémához és a meglévő tagállami intézkedésekhez viszonyítva. Nem állapít meg átfogó uniós keretet a tagállamokban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok szabályozására. Ehelyett a minimális harmonizációs megközelítéssel összhangban megad egy rövid listát a nyilvánvalóan tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról, de teret hagy a tagállamok számára, hogy nagyobb horderejű intézkedéseket hozzanak vagy tartsanak fenn. Sem a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat érintő nagyobb horderejű nemzeti szabályokat, sem az olyan önkéntes kódexeket, mint például az ellátásilánc-kezdeményezés, nem helyezi hatályon kívül, hanem inkább kiegészíti. Az uniós minimumszint tehát várhatóan szinergiákhoz vezet, és nem számolja fel e rendszerek előnyeit. Másodszor, a javasolt irányelv tényleges jogérvényesítési hatáskört állapít meg, amely hatékonynak bizonyult a félelem tényező kezelésében, továbbá az elrettentő hatás fokozásában és a tagállami jogorvoslati lehetőségek javításában. Az alkalmazott megközelítés itt is a minimális harmonizáció, ahol inkább a tagállami jogalkalmazó hatóságokat veszik igénybe, semmint egy központi jogalkalmazó hatóságot. Harmadszor, a javasolt irányelv a jogalkalmazó hatóságok Bizottság által támogatott koordinációs hálózatát is létrehozza, ami lehetővé teszi majd a bevált jogérvényesítési gyakorlatok cseréjét és olyan platformot biztosít, ahol meg lehet vitatni és javítani lehet a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos szabályok alkalmazását. Az egyesült királyságbeli Grocery Code Adjudicator (az élelmiszerkereskedelem terén működő független szabályozó szerv) tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos jogérvényesítésben szerzett tapasztalatai azt mutatják, hogy a hatékony védelmi rendszer mérsékelheti a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulását és javíthatja a velük szembeni tényleges jogorvoslatot.

A tagállami rendszereket és az ellátásilánc-kezdeményezést kiegészítő uniós szintű intézkedések a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó olyan közös szabályokból állnak, amelyek célja az élelmiszer-ellátási lánc szabályozásának javítása és a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása (EUMSZ 39. cikk). Az elfogadott megközelítés a részleges (minimális) harmonizáció, amely figyelembe veszi a felek közötti, piac vezérelte szerződéses rendelkezések pozitív hatásait. Minthogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok az élelmiszer-ellátási lánc egészében bekövetkeznek, és olyan következményekkel járnak, amelyeket valószínűleg a mezőgazdasági termelőkre hárítanak át, célszerű átfogóan kezelni őket és az ellátási lánc mentén foglalkozni velük.

- **Arányosság**

A hatásvizsgálatban tárgyalt szakpolitikai alternatívák törekvéseik hatókörét tekintve térnek el. A probléma hatékony kezelésére való alkalmasságukat nézve elvben mind képesek a kifejtett célkitűzések elérését elősegíteni, amely célkitűzések a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulásának mérséklésében és az elégtelen védelem helyzetének kezelésében állnak. Ezzel együtt, az uniós ajánlások ennél többet nem is tudnak tenni a célkitűzésekhez viszonyítva. A tagállamoknak szóló 2014-es és 2016-os bizottsági ajánlások, továbbá az ellátásilánc-kezdeményezés nem érvényesültek teljes mértékben, részben mivel bizonyos eredmények a közös kötelező megközelítésen múlhatnak. Ennek megfelelően az ebben az irányelvben választott megközelítés hatékonyabban garantálja a közös védelmi minimumszint tagállamokban történő biztosításával kapcsolatos célkitűzés elérését, és – amint azt egyes tagállamok példája is mutatta – képes több, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatban felismert probléma, többek között a jogalkalmazási hiányosságok kezelésére. Hasonlóképpen, úgy tűnik, hogy a kevésbé beavatkozó jellegű eszközökkel valószínűleg nem érhető el a célkitűzés ugyanilyen hatékonyan.

Az elfogadott megközelítés több szempontból is körültekintő, ezért arányos a megállapított célkitűzéssel. Részleges és nem teljes harmonizáció javasolt. A tagállamok továbbra is rendelkezhetnek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó, az ezen irányelvben bevezetni tervezett védelmi minimumszintet meghaladó szabályokkal. Ráadásul az irányelv olyan megközelítést kínál, amely a tagállamok általi decentralizált jogérvényesítésre épül. Az irányelv kiegészíti a meglévő szabályokat, ideértve az önkéntes kezdeményezéseket, mint például az ellátásilánc-kezdeményezés nyomán megállapítottakat. Ennek megfelelően az irányelvnek nem célja minden olyan gyakorlatot meghatározni, amely tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősülhet, hanem a tiltott, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok listáját állapítja meg. A védelem hatóköre az élelmiszer-ellátási lánc kkv beszállítóira korlátozódik, ezért nem avatkozik be nagyobb piaci szereplők közötti kereskedelmi kapcsolatokba, amely szereplőket a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok valószínűleg kevésbé érintenek, vagy amelyekről várható, hogy felülkerekednek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok jelentette jogtalan nyomáson, és amelyeket nem vezérel a hatásvizsgálati jelentésben megemlített félelem tényező olyan mértékben, mint a kkv szereplőket.

Az arányossággal a hatásvizsgálat 3.2. és 3.3. pontja foglalkozik. Az előnyben részesített alternatíva azon jellemzőit, amelyek miatt a javaslat a fenti értelemben arányosnak tekinthető, az 5. és 6. pont, illetve adott esetben a 8. pont tárgyalja, amely bemutatja az előnyben részesített alternatívát.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A választott jogi aktus irányelv, mivel a puha jogi eszközt magában foglaló megközelítés azzal a kockázattal jár, hogy nem lehet hatásosan garantálni a kívánt minimális egyenlő versenyfeltételeket. Az irányelv mint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal

kapcsolatos intézkedések tekintetében helytálló aktus jóváhagyása tekintettel van a szubszidiaritásra is: az irányelv lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy minimális védelmet vezessenek be nemzeti jogrendjükben, oly módon, amely összeegyeztethető az alkalmazandó törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések általuk történő megválasztásával.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

• A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata

Mivel jelenleg még nincs olyan uniós jogi keret, amely a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal foglalkozik, ebben a szakaszban nem lehet bizonyítékokon alapuló értékelést előterjeszteni az uniós intézkedések teljesítményéről. Ugyanakkor néhány tagállam lefolytatott előzetes vagy utólagos értékeléseket a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szakpolitikájuk hatékonysága és eredményessége tekintetében.

• Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk

A konzultációs folyamat a bevezető hatásvizsgálattal kapcsolatos konzultációt, egy nyílt és nyilvános konzultációt, az élelmiszer-ellátási lánc érdekeltjeivel (az élelmiszer-ellátási lánc vállalkozásai és fogyasztói szervezetek) folytatott célirányos konzultációt, a tagállamokkal folytatott konzultációt, az élelmiszer-ellátási láncban alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal foglalkozó tudományos műhelytalálkozót (a Közös Kutatóközpont szervezésében), az élelmiszer-ellátási lánc érdekelt szereplőivel tartott eseti találkozót, valamint a KAP civil társadalmi párbeszéd csoportjaival folytatott megbeszéléseket tartalmazott. A konzultációs folyamat elsődleges célja a hatásvizsgálati jelentést alátámasztó bizonyítékok összegyűjtése volt.

Az érdekeltet felkérték, hogy tegyenek észrevételeket és szolgáltatassanak bizonyítékokat a probléma meghatározása, a szakpolitikai célkitűzések, az uniós fellépés szükségessége, a szakpolitikai alternatívák, azok várható hatásai és a végrehajtás terén, ideértve a nyomon követést és a jogérvényesítést is.

Az érdekelt túlnyomórészt azt állították, hogy az élelmiszer-ellátási láncban gyakoriak a káros tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok, és támogatják az uniós szintű jogi fellépést (a kiskereskedelmi ágazat kivételével), ideértve jogérvényesítési minimumszabályokat is. A (nagyobb) kiskereskedők nem értenek egyet azzal, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok széles körben elterjedtek, ezért ellenzik az uniós intézkedéseket. A fogyasztói szervezetek korlátozottan vettek részt a konzultációs folyamatban, de jelezték, hogy be kívánnak lépni a jogalkotási szakaszba.

A nyílt és nyilvános konzultáció válaszadóinak 90 %-a (legalább részben) egyetértett azzal, hogy az élelmiszer-ellátási láncban tapasztalhatók olyan gyakorlatok, amelyeket tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak lehet tekinteni. Ezek az eredmények nagyjából ugyanazok voltak az érdekelt valamennyi csoportja (termelők, feldolgozók, kereskedők, kutatók stb.) esetében, a kiskereskedelmi ágazat kivételével (ott 12 % értett egyet teljes mértékben vagy részben azzal, hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok figyelhetők meg az élelmiszer-ellátásban). A konzultáció során azonosított leginkább káros gyakorlatok nagy vonalakban illeszkedtek az ellátáslánc-kezdemenyezés által a Bevált gyakorlatok elveiben feltártakhoz. Össességében a válaszadók 87 %-a vélte úgy, hogy az Európai Unió szintjén kell lépéseket tenni (a tagállamokkal együtt: 58 %, vagy egyedül az EU-nak: 29 %).

A jogérvényesítés eredményessége tekintetében a válaszadók által megnevezett legfontosabb tényezők a következők voltak: a vizsgálatok és eredmények átláthatósága (94 %), a bíróságok lehetősége a szabályok megsértése esetére (93 %), a kollektív panasz benyújtásának lehetősége (92 %), a bizalmas panaszok fogadásának és kezelésének lehetősége (89 %), az illetékes hatóság kijelölése (89 %), a hivatalbóli vizsgálatok lefolytatásának lehetősége (73 %).

Az érdekeltek hozzászólásait belefoglalták a hatásvizsgálati elemzés teljes szövegébe, és figyelembe vették őket az irányelvre irányuló javaslatban. Míg a legtöbb érdekelt az élelmiszer-ellátási láncban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok több típusának kiterjedt szabályozását kérte, a Bizottság javaslata korlátozottabb megközelítést alkalmaz, és csak a különösen káros tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok néhány típusára terjed ki. A Bizottság nagymértékben egyetért az érdekeltek többségével azt illetően, hogy fontos a tagállami hatóságok stabil jogérvényesítési hatásköre és a jogérvényesítés uniós szintű koordinálása.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Az érdekelt felekkel folytatott, fent bemutatott konzultációkon felül a hatásvizsgálat elemzése széles körű tudományos, jogi és alkalmazott ismeretre épült. Az alapforgatókönyv meghatározásához információt gyűjtöttek be a tagállamoktól, és azt külső jogi szakértők feldolgozták és elemezték; az alternatívák lehetséges hatásaira vonatkozó további információkat szintén beszerezték a tagállamoktól, illetve nyilvánosan hozzáférhető információkból. Általánosabban, a hatásvizsgálat alapját képező bizonyítékok között található adatok és információk, amelyeket a fent említett konzultációkból, egy tudományos műhelytalálkozóból és egy technikai jelentésből, a szakirodalom független áttekintéséből, valamint a tagállamokkal és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok szabályozásában tapasztalattal rendelkező harmadik országokkal folytatott eszmecserekből nyertek ki. A „The supply of groceries in the UK market investigation” (Piaci vizsgálat az élelmiszerüzletek ellátása terén az Egyesült Királyságban) című 2008-as jelentésében az Egyesült Királyság Versenybizottsága (Competition Commission) megállapította, hogy egyes tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kedvezőtlen hatást gyakorolhatnak a versenyre és a fogyasztói jólétre. A Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság által rendelt 2016-os tanulmányban az Areté az ellátásilánc-kezdemenyezésnek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kezelésében jelentkező korlátaival foglalkozott. Egy 2013-as, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló jelentésében a SEO megerősítette, hogy a megtorlástól való félelem szerepet játszik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok eseteiben.

Ezenfelül mind a Közös Kutatóközpont és különösen annak a mezőgazdaság gazdaságával foglalkozó egysége kutatóinak, mind a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság gazdasági és jogi szakértőinek a belső szakértelmét is igénybe vették a hatásvizsgálat során.

Az élelmiszer-ellátási láncban megjelenő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal foglalkozó tudományos műhelytalálkozó

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság, valamint a Közös Kutatóközpont (JRC) műhelytalálkozót szervezett 2017 júliusában „Az élelmiszer-ellátási láncban megjelenő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok” címen. E műhelytalálkozóra több mint egy tucat szakember érkezett az EU és az USA egyeteméről.

A műhelytalálkozó eredményei alapján és a találkozó tudományos előadóinak támogatásával a JRC technikai jelentést tett közzé, amely megerősítette a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok élelmiszer-ellátási láncban való előfordulását, és hivatkozott a kiterjedt szabályozói és analitikai munkára a témában.

A tagállamokban a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra alkalmazott nemzeti szabályokról szóló tanulmány

A Bizottság kérdőíven alapuló megközelítés alkalmazásával kért visszajelzést a tagállamoktól a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályokkal kapcsolatos tapasztalataikról, és az ezzel összefüggésben általuk esetleg megosztható adatokról és információkról. Különösen arra kérte a tagállamokat, hogy i. tegyék naprakésszé a korábbi, 2015-ös tanulmányban gyűjtött információt a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló nemzeti jogszabályok létezését, végrehajtását és érvényesítését érintően, ii. osszák meg a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó nemzeti szabályokkal kapcsolatos döntéshozatal vonatkozásában esetlegesen lefolytatott hatásvizsgálatokból származó információkat, valamint iii. adják meg az arra vonatkozó adatokat és információkat, hogy a hatóságoknál milyen adminisztratív költségek jelennek meg a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó nemzeti szabályok bevezetése nyomán.

A tagállamok válaszait belefoglalták a „Specific regulations on unfair trading practices in Member States in the business-to-business retail supply chain” (A vállalkozások közötti kiskereskedelmi beszállítói láncban a tagállamokban tapasztalható tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok egyedi szabályozásai, Cafaggi, F. és Iamiceli, P.) áttekintésébe (a hatásvizsgálat F. melléklete). Ezenfelül a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó nemzeti szabályok bevezetése és érvényesítése nyomán megjelenő adminisztratív költségekkel kapcsolatos tagállami becsléseket felhasználta a hatásvizsgálat megszövegezése és a különböző alternatívák meghatározása során.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályozás hatásának elemzése

A Versenypolitikai Főigazgatóság vezető közgazdásza elemezte az élelmiszer-ellátási láncban megjelenő kereskedelmi gyakorlatok szabályozásának lehetséges hatását, ideértve azt is, hogy milyen előnyökkel és hátrányokkal járhat (a piaci szereplőknél és a fogyasztóknál) a különböző gyakorlatok szabályozása.

• Hatásvizsgálat

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság 2018. február 21-én terjesztette a hatásvizsgálatot a Szabályozói Ellenőrzési Testület elé. A testület 2018. február 23-án elutasító véleményt adott ki. A testület további munkára szólított fel, és kérte a hatásvizsgálati jelentés újbóli benyújtását. A testület több hiányosságot állapított meg, amelyeket a felülvizsgált változatban kezelni kell. A hatásvizsgálati jelentés felülvizsgált változatát 2018. március 5-én terjesztették a Szabályozói Ellenőrzési Testület elé, és a testület kiadott egy második, ezúttal jóváhagyó véleményt, fenntartásokkal, amely 2018. március 12-én érkezett be. A testület ajánlásainak és a változtatásoknak az áttekintése a hatásvizsgálat 1. mellékletében szerepel.

A különböző szakpolitikai alternatívákat a hatásvizsgálat 5. pontja mutatja be és vitatja meg. Ezeket az alternatívákat ezt követően értékelik, és több megvalósítható, differenciált alternatívacsomagban fogják össze (6.4. pont). Az előnyben részesített alternatívacsomagot a 8. pont ismereti. Az alkalmazott módszertant, valamint a csomagok és az alapul szolgáló elemek eredményességének és hatékonyságának vizsgálatát az E. melléklet mutatja be.

Az alternatíva elemeit illetően a következő megfontolások lényegesek. Az uniós élelmiszer-ellátási láncban megjelenő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok részletekbe menő harmonizálása a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tűnik indokoltnak. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó anyagi jogi szabályokat tartalmazó, részleges harmonizációra épülő megközelítés összeegyeztethető a tagállamok tisztességtelen

kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szigorúbb szabályaival, egyszersmind bevezeti a védelem általános minimumszintjét az EU-ban, amely szint elősegíti a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulásának mérséklésével kapcsolatos célkitűzést.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat tiltó általános rendelkezés általános védelmi szintet biztosítana a tagállamokban az ilyen gyakorlatokkal szemben. Noha a tagállami hatóságok esetről esetre értelmeznék, az elvárás az egységes alkalmazás lenne. Az általános rendelkezés tehát ténylegesen olyan fokú harmonizációhoz vezetne, amely feszültséget generálhat a tagállamok meglévő rendszereivel kapcsolatban, amelyek gyakran saját joguk alapján nemzeti tilalmakra támaszkodnak. A konkrét tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok megtiltása – az ezen irányelvjavaslatban alkalmazott megközelítés – nem jár ezzel az átfogó, tényleges harmonizációs hatással. Az egyes tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben megfogalmazott konkrét tilalmak egyúttal csökkentik a kereskedelmi ügyletekkel összefüggésben a jogbizonytalanságot, amely az általánosabb tiltás nyomán előállhatna. Egyediségüknek köszönhetően a szabályok célja, hogy előreláthatók legyenek a gazdasági szereplők számára, az érvényesítésükkel megbízott hatóságok pedig végre tudják hajtani őket.

Meg kell különböztetni azokat a gyakorlatokat, amelyeket a felek közötti beszállítási szerződés egyértelmű, világos kifejezésekkel ír le még az ügylet megkezdése előtt, azoktól a gyakorlatoktól, amelyeket az ügylet megkezdése után alkalmaznak, anélkül, hogy azokban előzetesen, világosan és egyértelműen megállapodnának. A gyakorlatok első kategóriája valószínűleg hatékonyságot eredményez, míg a második kategória esetében valószínűtlen, hogy a felek számára hatékonyságként jelenne meg. Egyes tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok e javaslatban leírt meghatározása tehát magában foglalja a szerződő felek közötti szerződéses rendelkezéseket – hacsak észszerűen nem tekinthető úgy, hogy hatékonyságot generálnak –, például amennyiben bizonytalan és meghatározhatatlan hatásköröket biztosítanak az erősebb félnek arra, hogy az ilyen gyakorlatokról egyoldalúan döntsön az ügylet megkezdése utáni időpontban (előre nem láthatóság), vagy mivel egyes gyakorlatok jellegüknél fogva tisztességtelenek.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó, javasolt szabályok az EUMSZ I. mellékletében felsorolt, élelmiszerként történő felhasználásra szánt termékekre, továbbá azokra a feldolgozott mezőgazdasági termékekre összpontosítanak, amelyekkel az élelmiszer-ellátási lánc mentén kereskednek, így valamennyi, kereskedelembe bevont élelmiszert lefednek. Az ilyen termékeknek a láncban szereplő nem kkv vevők általi beszerzése során tiszteletben kell tartani a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó uniós szabályokat. Ez az átfogó hatály összhangban áll az ellátásilánc-kezdeményezés megközelítésével és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó tagállami intézkedésekkel. Ha a szabályokat csak az I. mellékletben felsorolt mezőgazdasági termékekre kellene alkalmazni, az torzulásokat eredményezne az ellátási láncban, ami végső soron hátrányosan érintené a mezőgazdasági termékekkel folytatott kereskedelmet és a mezőgazdasági termelőket.

Az ellátási lánc kis és közepes méretű beszállítóinak célirányos védelme azért indokolt, mivel gyakran ők azok, akik nincsenek olyan tárgyalási pozícióban, amely lehetővé tenné számukra, hogy megvédjék magukat a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben. Fennáll a kockázata a hátrányos, nem szándékolt következményeknek a nagyobb szereplők közötti szerződéses kapcsolatokra vonatkozó intézkedéseket illetően is. Ezért, jöllehet a hatásvizsgálatban a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat az abszolút tisztesség megfontolásai alapján határozzák meg, a célirányos védelem e szakaszban arányosabb. Ugyanezen okokból a szabályokat az ellátási lánc nem kis és közepes méretű vevőire is alkalmazni kell, mivel ők azok, akik a kisebb szereplők felé fennálló tárgyalási pozíciójukat

oly módon használhatják fel, amely lehetővé teszi tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok alkalmazását.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályok nyomán követésében illetékes hatóságok egyes eljárási hatáskörei – és önmagában az ilyen hatóságok megléte – fontosnak bizonyultak abból a szempontból, hogy a gazdasági szereplők úgy érzékelhessék, a jogérvényesítés hatékony és alkalmas arra, hogy kezelje azokat a kiváltó okokat, amelyek miatt a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembesülők nem élnek jogorvoslattal (félelem tényező). A tagállamoknak tehát ki kell jelölniük a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos jogérvényesítésben illetékes hatóságot, amely rendelkezik bizonyos minimális jogérvényesítési hatáskörrel, amelyhez a tagállamok meglévő rendszereinek bevált gyakorlatai szolgálnak alapul.

Az uniós szabályokat az illetékes hatóságok közötti koordinációs mechanizmusnak kell kísélnie, amely garantálja e szabályok koordinált alkalmazását, továbbá megkönnyíti a bevált gyakorlatok cseréjét. Fontos, hogy a mechanizmusnak adatokat is gyűjtenie kell a tagállami jelentéstételen keresztül, amely adatok megalapozhatják az intézkedések későbbi felülvizsgálatát. A Bizottság azzal könnyítené meg a hálózat munkáját, hogy éves értekezleteket szervezne, amelyek a tagállami illetékes hatóságok által benyújtott éves jogalkalmazási jelentéseket tárgyalnák.

Ami a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályok hatását illeti, nehéz pontosan, számszerűen megbecsülni a gazdasági szereplőknél majd megjelenő előnyöket. Ugyanakkor a tárgyalt tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok mindegyike egyértelműen negatív hatást gyakorol e szereplők nettó hasznára, mivel jogtalanul átruhazza a kockázatot és bizonytalanságot teremt, pl. olyan költségeken keresztül, amelyek a versenypiacokon nem részei a vállalkozói tevékenységnek. Számos, e hatásvizsgálatban idézett felmérés válaszadói majdnem mind egyetértenek abban, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulása és az általuk okozott kár aggasztó, valamint abban, hogy az e gyakorlatokra vonatkozó állami (uniós) szabályoktól és hatékony érvényesítésüktől kedvező hatásokat várnak. Például az Egyesült Királyságban a Grocery Code Adjudicator arról számol be, hogy hatékonyan bizonyult a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulásának mérséklésében.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok okozta károk becsléseit a hatásvizsgálat 2.5. és 6.2.1. pontja ismerteti. A mezőgazdasági termelők és szövetkezetek körében 2013-ban végzett, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tág meghatározásán alapuló felmérés szerint az e gyakorlatokból eredő becsült hatás évente több mint 10 milliárd EUR-t tett ki. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tág meghatározásán alapuló 2011-es felmérésben részt vevő élelmiszergyártók arról számoltak be, hogy az e gyakorlatokkal összefüggő költségeik a forgalmuk 0,5 %-ának feleltek meg, ami 4,4 milliárd EUR-t jelent, ha az adott év teljes élelmiszeriparára extrapolálják.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulásának csökkentése nyomán várhatóan jelentkező előnyök költségként jelenhetnek meg azoknál az erőteljesebb gazdasági szereplőknél, amelyek e gyakorlatokat alkalmazták, és amelyek nem alkalmazhatják őket többé az ilyen gyakorlatokra irányadó szabályok miatt. A tisztességre vonatkozó társadalmi megfontolások miatt azonban az abból eredő előnyök, hogy a beszállítókra tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat alkalmaznak, alapvetően nem tekinthetők igazolhatónak. Ebből következik, hogy az ilyen gyakorlatok megtiltásából eredő előnyök lényegesebbek a „kár” e konkrét formájánál.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályoknak alávetett gazdasági szereplők elsődleges költségei megfelelési költségek. Ezzel összefüggésben, a megfelelési költségek általában olyan költségek, amelyek szorosan kapcsolódnak a képzéshez és a szabályok betartásához. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó javasolt szabályok nem írják elő a gazdasági szereplők számára bizonyos tevékenységek végzését, pusztán megtiltanak egyes, tisztességtelennek ítélt magatartásokat. Emellett, legalábbis az ellátásilánc-kezdeményezés aláíróinál már felmerültek megfelelési költségek a kezdeményezés önkéntes kódexének való megfelelés kapcsán. Egy nagyobb kiskereskedő például 200 000 EUR-t költött a személyzet egyszeri képzésére az ellátásilánc-kezdeményezés magatartási kódexével összefüggésben.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályok uniós szintű, részleges harmonizációja várhatóan korlátozott hatással jár a fogyasztókra. A nyílt és nyilvános konzultációban a gazdasági szereplők általában nem állítják, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok (például az ellátásilánc-kezdeményezés nyomán alkalmazottak) előnyösek a fogyasztók számára, például mivel olyan alacsonyabb fogyasztói árakban nyilvánulnak meg, amelyekre az upstream beszállítókból tisztességtelen gyakorlatokkal kikényszerített árrés miatt nyílt lehetőség. Néha azzal érvelnek, hogy a fogyasztói árakat kedvezőtlenül érinti a költség alatti értékesítés tilalma, de ezzel a hatásvizsgálat nem foglalkozik. A konzultációban részt vevő fogyasztói szervezetek támogatják a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó állami szabályok bevezetését, mivel várakozásaik szerint e gyakorlatok hosszú távon kedvezőtlen hatást gyakorolnak a fogyasztói árakra.

A tagállamoknak át kell ültetniük nemzeti jogukba a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályokat. Az irányelv mérlegelési mozgásteret hagy a tagállamok számára ezen átültetés módját tekintve. Az irányelv nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy a területükön szigorúbb nemzeti jogszabályokat fogadjanak el és alkalmazzanak a kis és közepes méretű vevők, valamint az ezen irányelvben kifejezetten megemlített beszállítók védelmére. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra sokféle heterogén intézkedés vonatkozott az évek során a tagállamokban. Ennek megfelelően a tagállamok többsége már rendelkezik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályozási kerettel. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó uniós szabályok tagállami jogszabályokra gyakorolt hatása a meglévő nemzeti szabályoktól (azok alkalmazási körétől) függ majd. Ahol egyáltalán nincs jogi keret, a tagállamnak az új intézkedéseket kell végrehajtania, ideértve a jogalkalmazó hatóság kijelölését. Mindazonáltal, ahogy azt néhány tagállam példája is mutatja, egy meglévő hatóság (pl. nemzeti versenyhatóság) hatásköre is kiterjeszthető e feladat ellátására. Ezért e végrehajtási költségeket bizonyos mértékben elnyelhetik a tagállamokban meglévő jelenlegi struktúrák, tehát e költségek korlátozottak lesznek. Az egyesült királyságbeli Grocery Code Adjudicator működési költségei például 1 786 000 GBP-t tettek ki a 2015/2016-os pénzügyi évben, és 622 000 GBP-t a 2016/2017-es pénzügyi évben. A különbség nagy része egy kiskereskedőnél 2015–16-ban lefolytatott nagy léptékű vizsgálatnak tudható be.

Végezetül, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályok várhatóan nem gyakorolnak jelentős közvetlen hatást a környezetre, jóllehet az ilyen gyakorlatokkal nem érintett gazdasági szereplőknek több gazdasági mozgásterük lehet, hogy környezeti szempontból fenntartható és éghajlatbarát termelési módszerekbe fektessenek be és elkerüljék az élelmiszer-hulladék keletkezését, illetve csekélyebb nyomást érezhetnek arra, hogy az elvesztett árrést spórolással egyenlítsék ki, ha környezetvédelmi vagy élelmiszer-biztonsági jogszabályoknak kell megfelelni.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A kkv-k számára a javaslat várhatóan előnyös lesz. Noha jelentkezhettek náluk megfelelési költségek, ezt a problémát nem vetették fel a konzultációra adott válaszokban. Ráadásul önkéntes szabályok, mint például az ellátásilánc-kezdemenyezés szabályai már alkalmazandók, a vállalkozás méretétől függetlenül.

- **Alapjogok**

Az EU elkötelezett az alapjogok magas szintű védelme iránt. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelem méltányos és hatékony rendszere elősegíti az érdekeltek vállalkozásra való képességét (lásd az Európai Unió Alapjogi Chartájának – a továbbiakban: Charta – 16. cikkét). Az uniós jogszabályoknak tiszteletben kell tartaniuk a Chartában foglalt jogokat (a Charta 51. és 52. cikke). A jogérvényesítési hatásköröket tehát oly módon kell kialakítani, amely összeegyeztethető a védelemhez való joggal (a Charta 48. cikke), pl. úgy, hogy hatékony jogorvoslatot biztosítanak a jogalkalmazó hatóság büntetést kiszabó határozatával szemben. Különösen a panaszok bizalmas kezelése tekintetében kell egyensúlyt teremteni a védelemhez való joggal.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslat korlátozott hatással járna az EU költségvetésére. A javaslat nyomán a tagállami jogalkalmazó hatóságok évente egyszer koordinációs ülésen vennének részt Brüsszelben, illetve a Bizottság létrehozna és kezelne egy alapszintű, információcserét szolgáló weboldalt.

5. EGYÉB ELEMÉK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Az Eurostat-adatbázisban nem áll rendelkezésre releváns uniós szintű statisztika, amelyet elsődleges adatforrásként lehetne használni ezen irányelv nyomon követésére és értékelésére. Az Eurostaton keresztül vagy közvetlenül a közös piacszerzés keretében gyűjtött, termelői, feldolgozó és fogyasztói árakról szóló statisztikákat a Bizottság felhasználja az irányelv nyomon követését és értékelését szolgáló ökonometriai munkájához.

A nyomon követés és értékelés tehát az ezen irányelv keretében gyűjtött adatokra fog támaszkodni, amelyek elsődlegesen a nemzeti illetékes hatóságok éves jelentéseiből származnak. E jelentések részletesen bemutatják a hatóságoknak az ezen irányelvben foglalt szabályok alkalmazásával és érvényesítésével kapcsolatos tevékenységét, pl. a befogadott (bizalmas vagy nem bizalmas) panaszok számában, a (hivatalból vagy kérelemre) megindított vizsgálatok számában vagy a jogsértés megállapításával végződő ügyek arányában kifejezve. Az éves jelentések kitérnek majd konkrét gyakorlatokra és tapasztalatokra is, hogy megkönnyítsék bevált gyakorlatok elfogadását. Ezeket az uniós vállalkozások (a mezőgazdasági termelőktől a kiskereskedőig) körében végzett felmérések egészítik ki, amelyek e vállalkozások érzékeléseit vizsgálják, amint arra néhány tagállamban és önkéntes kezdeményezések nyomán már sor került. Mind a tapasztalatok, mind az érzékelések fontos tényezők az egységes piac vállalkozásai által tanúsított magatartás befolyásolásában. Végezetül, a Bizottság közvetlenül készít vagy megrendel olyan gazdasági tanulmányokat, amelyek a nemzeti szabályok és az önkéntes kezdeményezések által érintett különböző gyakorlatok hatásainak mérését tűzik ki célul, mikro- és makroökonómiai szinten.

A Bizottság a hatásvizsgálatban azonosított mutatóknak megfelelően értékelni fogja e szakpolitika hatékonyságát, eredményességét, relevanciáját, koherenciáját és uniós hozzáadott

értékét, továbbá más megfelelő értékelési kritériumokat is alapul vesz, köztük a hasznosságot, a méltányosságot, az elfogadhatóságot vagy a (tagállami szabályokkal vagy az önkéntes önszabályozó kezdeményezésekkel való) koordinációt. E mutatók az értékelés alapjául szolgálhatnak, amely értékelést leghamarabb az irányelv alkalmazásának kezdetétől számított három év elteltével kell előterjeszteni, annak garantálása érdekében, hogy elegendő adatkészlet álljon rendelkezésre.

Ehhez az irányelvhez nincs szükség végrehajtási tervre, mivel korlátozott az alkalmazási köre, emellett nem javasol teljes harmonizációt és nem jelent különösebb technikai, megfelelési vagy ütemezési kihívást. Ráadásul maga az irányelv is több támogató intézkedést előír, minthogy rendelkezik a jogalkalmazó hatóságok közötti koordinációs mechanizmusról, továbbá egy e célt szolgáló weboldal kialakításáról.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

A végrehajtási tervekhez vonatkozó szakaszban fent megadott okokból a Bizottság nem kér magyarázó dokumentumokat a tagállamoktól az átültetést illetően.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A javasolt irányelv 14 cikkeből áll.

Az **1. cikk** meghatározza az irányelv tárgyát: az irányelv – részleges (minimális) harmonizációs megközelítést követve – minimális védelmi szintet vezet be a tagállamokban a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben. A védelem csak az élelmiszer-ellátási lánc kkv beszállítóira vonatkozik, a nem kkv vevőiknek történő értékesítéseik vonatkozásában.

A **2. cikk** megadja az irányelv rendelkezéseiben ismétlődően használt fogalmak meghatározását; e fogalmak a következők: „vevő”, „beszállító”, „kis- és középvállalkozás”, „élelmiszer” és „romlandóság”. E fogalommeghatározások elősegítik az irányelv alkalmazási körének megállapítását.

Az alkalmazási körbe tartozó termékeket illetően az irányelv az „élelmiszerekre” terjed ki, azaz az EUMSZ I. mellékletében felsorolt, élelmiszerként történő felhasználásra szánt mezőgazdasági termékekre, ideértve a halászati és akvakultúra-termékeket, továbbá az élelmiszerként történő felhasználásra szánt feldolgozott mezőgazdasági termékekre, azaz azokra a feldolgozott élelmiszerekre, amelyek nem szerepelnek az EUMSZ I. mellékletében.

A beszállítók és a vevők közötti kapcsolat és a lefedett termékek körének kombinációja eredményeként az intézkedések a teljes élelmiszer-ellátási lánc mentén alkalmazandók, és kiterjednek azokra a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra is, amelyek visszafelé hatnak és végső soron a mezőgazdasági termelőt helyezik nyomás alá, akár közvetve, akár közvetlenül. A védelem a kis és közepes méretű mezőgazdasági termelőkre (ideértve termelői szervezeteiket, köztük a szövetkezeteket) és az ellátási lánc más kkv beszállítóira terjed ki, míg a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályok a nem kkv vevők magatartását szorítják korlátok közé.

A javaslat figyelembe veszi, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat nem mindig írásbeli szerződésben állapítják meg, és hogy elvben sor kerülhet rájuk az élelmiszer-ellátási lánc vevője és beszállítója közötti kereskedelmi ügylet bármely szakaszában, akár utólagosan is, a szerződés létrejöttét követően.

Minthogy az élelmiszer-ellátási lánc egymással összefüggő vertikális beszállítói jogviszonyokból áll, és mivel a lánc későbbi szakaszaiban bekövetkező tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok a mezőgazdasági termelőket és általában az élelmiszer-ellátási lánc

hatékonyaságát is kedvezőtlenül érinthetik, a javaslat a „beszállító” fogalmát nem korlátozza a mezőgazdasági termelőkre és szervezeteikre, hanem az kiterjed bármely beszállítóra, ideértve a feldolgozókat és a fogalmazókat az ellátási lánc mentén, amennyiben kis- és középvállalkozások.

Különösen a feldolgozóiparban tevékenykednek nagy számban kkv-k. A javaslat alkalmazási köre figyelembe veszi, hogy a kis és közepes méretű közvetítők, amelyek nem feltétlenül tudnak ellenállni a nem kkv vevők által alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatoknak, az e gyakorlatokból eredő költségeket átháríthatják saját beszállítóikra, nevezetesen a mezőgazdasági termelőkre. Ezenfelül, az Unión kívül letelepedett külföldi beszállítók is hivatkozhatnak a tilalomra, ha az Unióban letelepedett vevőknek értékesítenek.

A **3. cikk** felsorolja a tiltott, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat. Míg a (2) bekezdés a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat minősítését a felek szerződési szabadságához köti, azaz attól teszi függővé, hogy a felek mérlegelésük alapján szerződésben másként döntenek-e, az (1) bekezdésben felsorolt tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra nem vonatkozik a felek szerződési szabadsága, mivel ezek jellegükből adódóan tisztességtelenek.

Az (1) bekezdésben szereplő gyakorlatok magukban foglalják annak megtiltását a vevők számára, hogy beszállítóikat 30 napon túl fizessék ki, ha a szállítmány romlandó terméket tartalmaz. Ez a rendelkezés az élelmiszeripar számára a gazdaság valamennyi ágazatában alkalmazandó, késedelmes kifizetésekről szóló irányelvben foglalt rendelkezések közül csak a fizetési feltételeket illetően jelent különös rendelkezést. Ebben a csoportban szerepel a romlandó termékekre vonatkozó megrendelésektől való rövid határidejű elállás, továbbá a beszállítási szerződésben foglalt feltételek egyoldalú és visszaható hatályú megváltoztatása: ezek a gyakorlatok a kockázat aránytalan megosztásának megnyilvánulásai, amelyek a vevőnek kedveznek, nyilvánvalóan tisztességtelenek és tiltandók.

Más, szerződésen kívüli alkalmazásuk esetén tisztességtelen gyakorlatok elfogadhatók lehetnek és kölcsönösen előnyös hatékonysághoz vezethetnek, ha azokra kiterjed a felek közötti megállapodás. E gyakorlatokat ezért a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályoknak másként kell kezelniük, hogy lehetőség legyen olyan hatékonyságnövelő gyakorlatokra, amelyek végső soron megfelelő szállítmányokhoz és árakhoz vezetnek.

Az ilyen megállapodás feltételeinek világosnak és egyértelműnek kell lenniük. Egy olyan homályos megállapodás, amely megengedné az egyik fél számára, hogy később határozza meg e gyakorlat feltételeit, nem lenne előrelátható, ezért nem tekinthető úgy, hogy ezt a későbbi meghatározást vagy gyakorlatot jóváteszi, emellett megakadályozná, hogy az adott gyakorlatot tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak lehessen minősíteni.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok e második csoportja magában foglalja a nem értékesített vagy hulladéknak minősülő termékek visszaszolgáltatását. A beszállító élelmiszereinek raktározásáért, bemutatásáért vagy listázásáért történő fizetés hatékonyságot eredményezhet mindkét szerződő fél számára, így olyan helyzetet alakíthat ki, amelyből mindkét fél győztesen kerül ki. Ez a promóciós és marketingtevékenységre is vonatkozik. A vevőnek kérésre fizetési becslést kell a beszállító rendelkezésére bocsátania. Marketing-, raktározási, bemutatási vagy listázási tevékenység esetén a vevőnek kérelemre szintén költségbecslést kell biztosítania a beszállító számára.

Ezek a gyakorlatok akkor elfogadhatók, ha a felek megállapodnak bennük, és ha objektív és észszerű költségbecslések képezik a termékek raktározásáért vagy listázásáért teljesített kifizetések alapját. A beszállítók által termékek promóciójához nyújtott hozzájárulás vagy a vevői marketing szintén hatékony lehet, ha abban a felek megállapodnak.

A **4. cikk** előírja a tagállamok számára, hogy jelöljenek ki illetékes jogalkalmazó hatóságot a tiltott, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tekintetében. A például a versenyjog területén meglévő jogalkalmazó hatóságok (nemzeti versenyhatóságok) a választékgazdaságosság érdekében illetékes hatóságnak választhatók.

Az **5. cikk** a panaszokkal foglalkozik, és kimondja, hogy a jogalkalmazó hatóságnak képesnek kell lennie bizalmas panaszok kezelésére, és ilyen irányú kérés esetén a panaszos személyazonosságának védelmére is. A termelői szervezetek vagy a termelői szervezetek társulásai számára is lehetőséget kell biztosítani arra, hogy panaszt nyújthassanak be a jogalkalmazó hatóságokhoz, nem csak saját jogon, mint szerződéses partnerek, hanem mint a tagjaik (vagy tagjaik tagjai) érdekeit képviselő szervezetek, ha e tagok kkv-k.

A **6. cikk** értelmében a jogalkalmazó hatóságok megkapják az ahhoz szükséges hatáskört, hogy hivatalból vagy panasz nyomán vizsgálatot indítsanak, információt gyűjtsenek, a jogsértést megszüntessék, bírságot állapítsanak meg és a határozatokat az elrettentő hatás elérése érdekében közzétegyék.

A jogalkalmazó hatóságok közötti koordinációról és együttműködésről a **7. cikk** rendelkezik. Ez kiterjed a Bizottság által elősegített éves értekezletekre és a jogalkalmazó hatóságok által benyújtandó éves jelentésekre. A tagállamok jogalkalmazó hatóságai a lehetséges mértékben kölcsönös segítséget nyújtanak egymásnak vizsgálataik során.

A javaslat **8. cikke** egyértelművé teszi, hogy a tagállamok további, a szóban forgó uniós minimumszintet meghaladó szabályokat írhatnak elő a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok felszámolására, amennyiben e szabályok tiszteletben tartják a belső piacra vonatkozó szabályokat.

A **9. cikk** megállapítja a tagállamok jelentéstételi kötelezettségét. A rendelkezés lehetőséget biztosít a Bizottság számára, hogy végrehajtási jogi aktust fogadjon el a jelentéstétel e területén, amely aktus meghatározhatja a hasznos részletszabályokat.

A **10. cikk** szakbizottsági eljárásról rendelkezik, amely segíti a Bizottságot e tekintetben.

A **11. cikk** előírja, hogy a Bizottságnak ezen irányelv alkalmazásának kezdetétől számítva leghamarabb három év elteltével értékelnie kell az irányelvet, továbbá időközi jelentést kell kiadnia az irányelv átültetéséről.

Az irányelv átültetésére vonatkozó rendelkezéseket a **12. cikk** tartalmazza. A rendelkezések az irányelveket érintő szabványos eljárásnak felelnek meg.

A **13. cikk** rendelkezik az irányelv hatálybalépéséről. Végül a **14. cikk** kimondja, hogy az irányelv címzettjei a tagállamok.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE**az élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 43. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére⁷,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére⁸,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) 2009 óta három bizottsági közlemény⁹ összpontosított az élelmiszer-ellátási lánc működésére, ideértve a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulását. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok ebben az összefüggésben olyan gyakorlatokként határozhatók meg, amelyek nagymértékben eltérnek a helyes kereskedelmi magatartástól, ellentétesek a jóhiszeműséggel és tisztességgel, és amelyeket az egyik kereskedelmi partner egyoldalúan kényszerít a másakra. A Bizottság javaslatot tett az élelmiszer-ellátási láncban megjelenő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok nemzeti és önkéntes szabályozási keretének kívánatos elemeire. Ezen elemek nem mindegyike épült be a tagállamok jogi kereteibe és önkéntes szabályozási rendszereibe, ezért e gyakorlatok előfordulása még mindig uniós szintű politikai viták tárgyát képezi.
- (2) 2016 júniusában az Európai Parlament egy állásfoglalása¹⁰ arra kérte fel a Bizottságot, hogy nyújtson be javaslatot a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat érintő uniós jogi keretre. 2016 decemberében a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy kellő időben végezzen hatásvizsgálatot annak érdekében, hogy egy uniós jogi keretet vagy egyéb,

⁷ HL C ... , ..., o.

⁸ HL C ... , ..., o.

⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Hatékonyabban működő élelmiszer-ellátási lánc, COM(2009) 591 végleges.

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, Az élelmiszer-ellátási lánc vállalkozások közötti, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatainak kezelése, COM(2014) 472 final.

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az élelmiszer-ellátási lánc vállalkozások közötti, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, COM(2016) 032 final.

¹⁰ Az Európai Parlament állásfoglalása (2016. június 7.) a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról az élelmiszer-ellátási láncban (2015/2065(INI)).

nem jogalkotási intézkedéseket javasoljon a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kezelésére¹¹. A Bizottság hatásvizsgálatot folytatott le, amelyet nyílt és nyilvános konzultáció, továbbá célzott konzultáció előzött meg.

- (3) Az élelmiszer-ellátási láncban különböző gazdasági szereplők tevékenykednek az élelmiszerek termelése, feldolgozása, marketingje, forgalmazása és kiskereskedelme szakaszában. A lánc messze a legfontosabb csatorna, amely az élelmiszert eljuttatja a termelőtől a fogyasztóig. E gazdasági szereplők élelmiszerekkel kereskednek, azaz olyan elsődleges mezőgazdasági termékekkel, ideértve a halászati és akvakultúra-termékeket, amelyeket a Szerződés I. melléklete sorol fel és amelyeket élelmiszerként történő felhasználásra szánnak, továbbá olyan élelmiszerekkel, amelyek az említett mellékletben nem szerepelnek, de mezőgazdasági termékekből állítják elő őket, és élelmiszerként kívánják felhasználni.
- (4) Noha minden gazdasági tevékenység rejt magában üzleti kockázatot, a mezőgazdasági termelést különösen nagy bizonytalanság övezi, mivel biológiai folyamatokra támaszkodik, minthogy a mezőgazdasági termékek kisebb-nagyobb mértékben romlandók és szezonálisak, a termelés pedig ki van téve az időjárási körülményeknek. Egy olyan agrárpolitikai környezetben, amely érezhetően piacorientáltabb, mint a múltban, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelem fontosabbá vált az élelmiszer-ellátási láncban tevékeny gazdasági szereplők, és különösen a mezőgazdasági termelők és szervezeteik számára.
- (5) A gazdasági szereplők száma és mérete eltér az élelmiszer-ellátási lánc különböző szakaszaiban. A tárgyalási pozícióban rejlő különbségek a gazdasági szereplők különböző szintű koncentrációjával függenek össze, és lehetővé tehetik a tárgyalási pozíció tisztességtelen kihasználását tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok alkalmazásával. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különösen ártalmasak az élelmiszer-ellátási lánc kis és közepes méretű gazdasági szereplői számára. A mezőgazdasági termelők, amelyek az elsődleges mezőgazdasági termékek beszállítói, főként kis és közepes méretűek.
- (6) A tagállamok többsége, de nem mindegyikük, bevezetett konkrét nemzeti szabályokat a beszállítóknak az élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelmére. Noha a szerződési jogra vagy az önszabályozási kezdeményezésekre is lehetne támaszkodni, a panaszossal szemben alkalmazott megtorlástól való félelem korlátozza a jogorvoslat e formáinak gyakorlati értékét. Ezért egyes tagállamok, amelyek bevezettek konkrét szabályokat a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok vonatkozásában, közigazgatási hatóságokat bíznak meg e szabályok érvényesítésével. Ugyanakkor a tagállamok tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályai, amennyiben vannak ilyenek, jelentős mértékben eltérnek egymástól.
- (7) Egyes – nyilvánvalóan tisztességtelen – kereskedelmi gyakorlatokkal szemben minimális szintű uniós védelmet kell bevezetni e gyakorlatok visszaszorítása és a mezőgazdasági termelők megfelelő életszínvonalának biztosításához való hozzájárulás érdekében. Indokolt úgy rendelkezni, hogy e védelemben valamennyi mezőgazdasági termelő és bármely, élelmiszert beszállító természetes vagy jogi személy részesüljön, beleértve a termelői szervezeteket és a termelői szervezetek társulásait is, feltéve, hogy e személyek mindegyike megfelel a mikro-, kis- és középvállalkozásokra vonatkozóan

¹¹ [A Tanács következtetése](#) (2016. december 12.) a mezőgazdasági termelők élelmiszer-ellátási láncban elfoglalt helyzetének megerősítéséről és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról.

a 2003/361/EK bizottsági ajánlás¹² mellékletében megadott fogalom meghatározásnak. A szóban forgó, mikro-, kis- vagy középvállalkozásként működő beszállítók különösen kiszolgáltatottak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok szempontjából, és a legkevesbé képesek arra, hogy azokat a gazdasági életképességükre gyakorolt kedvezőtlen hatások nélkül átvészeljék. Mivel a kis- és középvállalkozásokra a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok miatt nehezedő pénzügyi teher gyakran továbbadódik a lánc mentén és eléri a mezőgazdasági termelőket, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályoknak a kis és közepes méretű közbenső beszállítókat is védenie kell az elsődleges termeléshez képest downstream szakaszban. A közbenső beszállítók védelme során kerülni kell továbbá a kereskedelem feldolgozott termékeket előállító mezőgazdasági termelőktől és társulásaiktól a nem védett beszállítók felé történő eltérítésének nem szándékolt következményeit (különösen az indokolatlanul emelkedő árakat illetően).

- (8) Az Unió kivül letelepedett beszállítók számára is biztosítani kell a lehetőséget, hogy az uniós minimumszintre hivatkozzanak, amikor élelmiszert adnak el az Unióban letelepedett vevők részére, hogy elkerülhető legyen az uniós beszállítók védelméből eredő, nem szándékolt torzító hatás.
- (9) A megfelelő szabályokat az élelmiszer-ellátási lánc nagyobb, azaz a nem kis, illetve közepes méretű gazdasági szereplői által tanúsított üzleti magatartásra is alkalmazni kell, mivel szokásosan ezek rendelkeznek viszonylag erőteljesebb tárgyalási pozícióval a kis és közepes méretű beszállítókkal folytatott kereskedelemben.
- (10) Mivel a tagállamok többsége már elfogadott nemzeti szabályokat a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok vonatkozásában, noha ezek eltérőek, helyénvaló az irányelv eszközével élni az uniós jog által biztosított minimális védelmi szint bevezetéséhez. Ennek lehetővé kell tennie a tagállamok számára, hogy a megfelelő szabályokat nemzeti jogrendjükbe beépítsék oly módon, hogy koherens rendszert hozzanak létre. A tagállamok nem korlátozhatók abban, hogy a területükön szigorúbb nemzeti jogszabályokat fogadjanak el és alkalmazzanak a kis és közepes méretű beszállítóknak és vevőknek az élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelmére, a belső piac működésére alkalmazandó uniós jog jelentette korlátokra is figyelemmel.
- (11) Mivel a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok az élelmiszer értékesítésének bármely szakaszában előfordulhatnak, azaz az értékesítési ügylet előtt, alatt vagy után, a tagállamoknak garantálniuk kell, hogy ezen irányelv rendelkezései alkalmazandók legyenek e gyakorlatokra, bármikor jelentkezzenek is.
- (12) Annak eldöntésekor, hogy egy egyedi kereskedelmi gyakorlat tisztességtelennek tekinthető-e, fontos a felek között elfogadott, tisztességes és hatékonyságotteremtő megállapodások alkalmazásának korlátozásával kapcsolatos kockázat csökkentése. Meg kell különböztetni tehát azokat a gyakorlatokat, amelyeket a felek közötti beszállítási szerződés egyértelmű, világos kifejezésekkel ír le még az ügylet megkezdése előtt, azoktól a gyakorlatoktól, amelyek az ügylet megkezdése után állnak elő, anélkül, hogy azokban előzetesen, világosan és egyértelműen megállapodnának, és gondoskodni kell arról, hogy tilos legyen a beszállítási szerződés szóban forgó releváns feltételeinek egyoldalúan és visszamenőleges hatállyal történő módosítása. Ugyanakkor egyes, jellegüknél fogva tisztességtelennek tekintett kereskedelmi gyakorlatok esetében nem szabad arra hagyatkozni, hogy a felek szerződési szabadságuknál fogva nem alkalmazzák őket.

¹² HL L 124., 2003.5.20., 36. o.

- (13) Az irányelvben foglalt tilalmak hatékony érvényesítésének biztosítása érdekében a tagállamoknak az érvényesítésükkel megbízott hatóságot kell kijelölniük. A hatóságnak képesnek kell lennie arra, hogy hivatalból vagy az élelmiszer-ellátási láncban megjelenő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal érintett felek által benyújtott panaszok alapján eljárjon. Ha egy panaszos azt kéri, hogy személyazonosságát kezeljék bizalmasan, mivel fél a megtorlástól, a tagállami jogalkalmazó hatóságoknak tiszteletben kell tartaniuk ezt a kérést.
- (14) A termelői szervezetek vagy az ilyen szervezetek társulásai szolgálhatják azt a célt, hogy megvédjék a szervezetek azon kis, illetve közepes méretű beszállító tagjainak személyazonosságát, akik úgy vélik, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatoknak vannak kitéve. A tagállami jogalkalmazó hatóságoknak tehát be kell tudniuk fogadni az ilyen jogalanyoktól érkező panaszokat, és azok alapján el kell tudniuk járni, biztosítva egyúttal a védelemhez való jogot.
- (15) A tagállami jogalkalmazó hatóságokat fel kell ruházni a szükséges hatáskörökkel, amelyek alapján ténylegesen begyűjthetnek minden tényállási információt tájékoztatás iránti megkeresések útján. Hatáskörrel kell rendelkezniük adott esetben a tiltott gyakorlat megszüntetésének elrendelésére. Az elrettentő hatás megléte, például a bírság kiszabásának és a vizsgálati eredmények közzétételének hatásköre magatartásbeli változáshoz vezethet, emellett elősegítheti a felek közötti peren kívüli megoldásokat, ezért e hatáskört biztosítani kell a jogalkalmazó hatóságok számára. A Bizottságnak és a tagállami jogalkalmazó hatóságoknak fokozottan együtt kell működniük, hogy garantálják az ezen irányelvben megállapított szabályok alkalmazásával kapcsolatos közös megközelítést. A jogalkalmazó hatóságoknak különösen kölcsönös segítséget kell nyújtaniuk egymásnak, például az információ megosztásával és az uniós dimenzióval rendelkező vizsgálatok során nyújtott támogatással.
- (16) A hatékony jogérvényesítés megkönnyítése érdekében a Bizottságnak segítséget kell nyújtania a tagállamok jogalkalmazó hatóságai közötti értekezletek megszervezésében, amelyeken átadhatók a bevált gyakorlatok és a releváns információk. A Bizottságnak létre kell hoznia és kezelnie kell egy weboldalt, amely megkönnyíti ezt az eszmecserét.
- (17) Az ezen irányelvben megállapított szabályok nem akadályozhatják a tagállamokat abban, hogy fenntartsák a meglévő, nagyobb horderejű szabályaikat, vagy hogy ilyen szabályokat fogadjanak el a jövőben, a belső piac működésére alkalmazandó uniós jog jelentette korlátokra is figyelemmel. E szabályokat az önkéntes szabályozási intézkedések mellett kell alkalmazni.
- (18) A Bizottságnak rálátással kell rendelkeznie az irányelv tagállami végrehajtására. Emellett a Bizottságnak képesnek kell lennie arra, hogy értékelje az irányelv hatékonyságát. Ebből a célból indokolt előírni, hogy a tagállamok jogalkalmazó hatóságai éves jelentést nyújtsanak be a Bizottsághoz. A jelentéstételi kötelezettség végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Ezeket a hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek¹³ megfelelően kell gyakorolni. A Bizottságot ebben az eljárásban a mezőgazdasági piacok közös szervezésével foglalkozó bizottság segíti.

¹³

Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (19) Annak érdekében, hogy a szakpolitikát eredményesen hajtsák végre az élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatai vonatkozásában, a Bizottságnak felül kell vizsgálnia az irányelv alkalmazását, és jelentést kell tennie az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a Régiók Bizottságának. E felülvizsgálat során kiemelt figyelmet kell fordítani arra is, hogy indokolt-e a védelmet a jövőben a kis, illetve közepes méretű beszállítókon túlmenően az élelmiszer-ellátási lánc részét képező, kis és közepes méretű vevőkre is kiterjeszteni,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy és alkalmazási kör

- (1) Ez az irányelv megállapítja az ellátási láncban a vevők és beszállítók közötti tiltott, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok minimumlistáját, meghatározza az érvényesítésükre vonatkozó minimumszabályokat, valamint rendelkezik a jogalkalmazó hatóságok közötti koordinációról.
- (2) Az irányelvet egyes olyan tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra kell alkalmazni, amelyek a kis- és középvállalkozásnak minősülő beszállítók, valamint a nem kis- és középvállalkozásnak minősülő vevők közötti élelmiszer-értékesítésekkel összefüggésben fordulnak elő.
- (3) Ezt az irányelvet az átültetésére szolgáló rendelkezések alkalmazásának a 12. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében említett kezdőnapját követően kötött beszállítási szerződésekre kell alkalmazni.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) „vevő”: az Unióban letelepedett bármely természetes vagy jogi személy, aki/amely élelmiszert vásárol kereskedelmi forgalomban. A „vevő” kifejezés az ilyen természetes és jogi személyek csoportját is magában foglalhatja;
- b) „beszállító”: letelepedésének helyétől függetlenül bármely mezőgazdasági termelő, illetve természetes vagy jogi személy, aki/amely élelmiszert értékesít. A „beszállító” kifejezés az ilyen mezőgazdasági termelők, természetes és jogi személyek csoportjait is magában foglalhatja, ideértve a termelői szervezeteket és a termelői szervezetek társulásait;
- c) „kis- és középvállalkozás”: a mikro-, kis- és középvállalkozásoknak a 2003/361/EK bizottsági ajánlás¹⁴ mellékletében foglalt meghatározása értelmében vett vállalkozás;
- d) „élelmiszer”: a Szerződés I. mellékletében felsorolt termék, amelyet élelmiszerként történő felhasználásra szánnak, valamint az említett mellékletben nem szereplő termék, amelyet az előbbi termékekből állítanak elő és élelmiszerként történő felhasználásra szánnak;

¹⁴ A Bizottság 2003/361/EK ajánlása (2003. május 6.) a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

- e) „romlandó élelmiszer”: az az élelmiszer, amely emberi fogyasztásra alkalmatlanná válik tárolás, kezelés, csomagolás vagy az állapotának megőrzését szolgáló más eljárás nélkül.

3. cikk

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma

- (1) A tagállamok tiltják a következő kereskedelmi gyakorlatokat:
- a) a vevő több mint 30 naptári nappal azt követően fizet a beszállítónak a romlandó élelmiszerekért, hogy a beszállító számláját kézhez vette, vagy hogy a romlandó élelmiszert leszállították, attól függően, hogy melyik a későbbi időpont. E tilalom nem érinti:
 - a késedelmes fizetések 2011/7/EU irányelvben meghatározott következményeit és a tekintetükben igénybe vehető, ott megállapított jogorvoslatokat;
 - a vevő és a beszállító lehetőségét arra, hogy az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁵ 172a. cikke értelmében vett értékmegosztási záradékokban állapodjanak meg;
 - b) a vevő a romlandó élelmiszerekre vonatkozó megrendelésétől olyan rövid határidővel áll el, hogy a beszállítótól észszerűen nem várható, hogy alternatív megoldást találjon termékei értékesítésére vagy felhasználására;
 - c) a vevő egyoldalúan és visszaható hatállyal megváltoztatja a beszállítási szerződés feltételeit a szállítás vagy a teljesítés gyakorisága, ütemezése vagy mennyisége, az élelmiszerekre vonatkozó minőségi előírások vagy árak tekintetében;
 - d) a beszállító fizet az élelmiszerekben a vevő telephelyén bekövetkezett veszteségekért, amelyek nem a beszállító gondatlanságából vagy hibájából álltak elő.
- (2) A tagállamok tiltják a következő kereskedelmi gyakorlatokat, ha azokban a felek a beszállítói szerződés megkötésekor nem állapodnak meg világosan és egyértelműen:
- a) a vevő visszaküldi az el nem adott élelmiszert a beszállítónak;
 - b) a vevő a beszállító általi fizetéshez köti a beszállító élelmiszereinek raktározását, bemutatását vagy listázását;
 - c) a beszállító fizet a vevő által értékesített élelmiszer promóciójáért. A promóciót megelőzően, és ha e promóciót a vevő kezdeményezte, a vevőnek meg kell határoznia a promóció időszakát és a megrendelendő élelmiszerek várható mennyiségét;
 - d) a beszállító fizet az élelmiszerral kapcsolatban a vevő által végzett marketingtevékenységért.
- (3) Ha a vevő a (2) bekezdés b), c) és d) pontjában leírt helyzetekben fizetést kér, a beszállító kérésére megadja a beszállító számára az egységnyi fizetendő összegek

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 671. o.).

vagy adott esetben a teljes fizetendő összeg becslését, és a (2) bekezdés b) és d) pontjában leírt esetekben a költségek becslését is, valamint e becslések alapját.

- (4) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) és a (2) bekezdésben megállapított tilalmak olyan kiemelkedően fontos, kötelező rendelkezéseknek minősüljenek, amelyeket a hatályuk alá tartozó minden helyzetben alkalmazni kell, függetlenül a felek közötti beszállítási szerződésre egyébként alkalmazandó jogtól.

4. cikk

Kijelölt jogalkalmazó hatóság

Minden tagállam kijelöl egy hatóságot a 3. cikkben foglalt tilalmak nemzeti szintű érvényesítésére (a továbbiakban: jogalkalmazó hatóság).

5. cikk

Panasz és bizalmas adatkezelés

- (1) A beszállító annak a tagállamnak a jogalkalmazó hatóságához fordul panasszal, amelyben a tiltott kereskedelmi gyakorlatot a gyanú szerint folytató vevő letelepedett.
- (2) Azok a termelői szervezetek vagy a termelői szervezetek azon társulásai, amelyeknek tagja(i) vagy tagjaik tagja(i) úgy véli(k), hogy érinti őt/őket a tiltott kereskedelmi gyakorlat, jogosultak panasszal élni.
- (3) A jogalkalmazó hatóság a panaszos kérésére garantálja a panaszos személyazonosságának és bármely olyan információnak a bizalmas kezelését, amelynek közzétételét a panaszos saját érdekeire nézve sérelmesnek ítéli. A panaszos a bizalmas kezelés iránti esetleges kérelemben meghatározza ezt az információt.
- (4) Amennyiben a jogalkalmazó hatóság úgy véli, hogy nem indokolt a panasz alapján eljárnia, ennek okairól tájékoztatja a panaszost.

6. cikk

A jogalkalmazó hatóság hatásköre

A tagállamok biztosítják, hogy a jogalkalmazó hatóság rendelkezzen a megfelelő felszereltséggel, és a következő hatásköröket ruházzák rá:

- a) vizsgálatok indítása és lefolytatása hivatalból vagy panasz nyomán;
- b) a tiltott kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos vizsgálatok elvégzéséhez szükséges valamennyi információ vevőtől és beszállítótól való bekérése;
- c) a 3. cikkben megállapított tilalmak megsértését megállapító határozat meghozatala és a vevőnek a tiltott kereskedelmi gyakorlat megszüntetésére való kötelezése. A jogalkalmazó hatóság eltekinthet e határozat meghozatalától, ha a határozat azzal a kockázattal járna, hogy nyilvánosságra kerülne a panaszos személyazonossága vagy bármely olyan információ, amelynek közzétételét a panaszos saját érdekeire nézve sérelmesnek ítéli, feltéve, hogy a panaszos ezt az információt az 5. cikk (3) bekezdésének megfelelően meghatározta;

- d) pénzbírság kiszabása a jogsértés elkövetőjére. A bírságnak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie, figyelembe véve a jogsértés jellegét, időtartamát és súlyosságát;
- e) a c) és a d) ponttal kapcsolatos határozatainak közzététele;
- f) a vevők és a beszállítók tájékoztatása a tevékenységeiről éves jelentések formájában, amelyek többek között leírják a beérkezett panaszok, valamint a megkezdett és lezárt vizsgálatok számát. Az egyes vizsgálatok tekintetében a jelentés tartalmazza a vizsgálat tárgyának és kimenetelének összefoglaló bemutatását.

7. cikk

A jogalkalmazó hatóságok közötti együttműködés

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a jogalkalmazó hatóságaik hatékonyan együttműködjenek egymással és kölcsönös segítséget nyújtsanak egymásnak az uniós dimenzióval rendelkező vizsgálatokban.
- (2) A jogalkalmazó hatóságok évente egyszer találkoznak, hogy megvitassák az irányelv alkalmazását a 9. cikk (1) bekezdésében említett éves jelentések és az irányelv által lefedett terület bevált gyakorlatai alapján. A Bizottság elősegíti ezen értekezletek megtartását.
- (3) A Bizottság létrehoz és kezel egy weboldalt, amely biztosítja a jogalkalmazó hatóságok és a Bizottság közötti információcsere lehetőségét, különösen az éves értekezletek vonatkozásában.

8. cikk

Nemzeti szabályok

A tagállamok előírhatnak a 3., 5., 6. és 7. cikkben meghatározottakon túlmutató szabályokat a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok felszámolása érdekében, feltéve, hogy e nemzeti szabályok összeegyeztethetők a belső piac működésére irányadó szabályokkal.

9. cikk

A tagállamok általi jelentéstétel

- (1) A tagállamok minden évben március 15-ig jelentést tesznek a Bizottságnak az élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról. A jelentésben kitérnek különösen az ezen irányelv szabályainak az adott tagállamban az előző évben történő alkalmazásával és érvényesítésével kapcsolatos releváns adatokra.
- (2) A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogadhat el az alábbiak meghatározására:
 - a) az (1) bekezdés alkalmazásához szükséges tájékoztatásra vonatkozó szabályok;
 - b) a megküldendő információk kezelésére vonatkozó rendelkezések, valamint a tartalomra és a formára vonatkozó szabályok;

- c) az információk és dokumentumok tagállamok, nemzetközi szervezetek, valamint harmadik országok illetékes hatóságai számára történő eljuttatására vagy azok rendelkezésére bocsátására, illetve közzétételére vonatkozó rendelkezések, figyelembe véve a személyes adatok védelmét és a mezőgazdasági termelőknek és a vállalkozásoknak az üzleti titkaik védelméhez fűződő jogos érdekét.

Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 10. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

10. cikk

Bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot az 1308/2013/EU rendelet 229. cikkével létrehozott, a mezőgazdasági piacok közös szervezésével foglalkozó bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

11. cikk

Értékelés

- (1) A Bizottság – leghamarabb az ezen irányelv alkalmazásának kezdőnapjától számított három év elteltével – értékeli az irányelvet, és a főbb megállapításokat jelentésbe foglalja, amelyet megküld az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a Régiók Bizottságának.
- (2) A tagállamok megküldik a jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.
- (3) Az ezen irányelv átültetésének napjától számított hat hónap elteltével a Bizottság időközi jelentést készít az irányelv átültetésének és végrehajtásának állapotáról, és azt benyújtja az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a Régiók Bizottságának.

12. cikk

Átültetés

- (1) A tagállamok legkésőbb az irányelv hatálybalépésétől számított hat hónapos időszak leteltéig elfogadják és kihirdetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

Ezeket a rendelkezéseket ezen irányelv hatálybalépésétől számított 12 hónap elteltével kell alkalmazni.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

13. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő ötödik napon lép hatályba.

14. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

- 1.1. A javaslat/kezdeményszerzés címe
- 1.2. Érintett szakpolitikai terület(ek)
- 1.3. A javaslat/kezdeményszerzés típusa
- 1.4. Célkitűzés(ek)
- 1.5. A javaslat/kezdeményszerzés indoklása
- 1.6. Az intézkedés és a pénzügyi hatás időtartama
- 1.7. Tervezett irányítási módszer(ek)

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

- 2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések
- 2.2. Irányítási és kontrollrendszer
- 2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

- 3.1. A többéves pénzügyi keret mely fejezetét/fejezeteit és a költségvetés mely kiadási tételét/tételeit érintik a kiadások?
- 3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás
 - 3.2.1. *A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése*
 - 3.2.2. *Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás*
 - 3.2.3. *Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás*
 - 3.2.4. *A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztetetheőség*
 - 3.2.5. *Harmadik felek részvétele a finanszírozásban*
- 3.3. A bevételekre gyakorolt becsült hatás

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdeméyzés címe

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE az élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról.

1.2. Érintett szakpolitikai terület(ek)

Agrárpolitika
Versenypolitika

1.3. A javaslat/kezdeméyzés típusa

X A javaslat/kezdeméyzés **új intézkedésre** irányul

A javaslat/kezdeméyzés **kísérleti projektet / előkészítő intézkedést követő új intézkedésre**¹⁶ irányul

A javaslat/kezdeméyzés **jelenlegi intézkedés meghosszabbítására** irányul

A javaslat/kezdeméyzés **új intézkedésnek megfelelően módosított intézkedésre** irányul

1.4. Célkitűzés(ek)

1.4.1. A javaslat/kezdeméyzés által érintett többéves bizottsági stratégiai célkitűzés(ek)

A javaslat célja az élelmiszer-ellátási lánc egyenlőtlen tárgyalási pozíciókból eredő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatainak korlátozása és ezáltal a 4. Juncker-prioritás („megerősített iparon alapuló, mélyebb és méltányosabb belső piac”) megvalósításának elősegítése, mely prioritás a közös agrárpolitika „fenntartható élelmiszer-termeléssel” kapcsolatos általános célkitűzésében jelenik meg.

1.4.2. Konkrét célkitűzés(ek)

... sz. konkrét célkitűzés

A piac stabilitásának fenntartása

A mezőgazdasági termelők jövedelmének növelése

A mezőgazdaság versenyképességének javítása

¹⁶ A költségvetési rendelet 54. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

1.4.3. Várható eredmény(ek) és hatás(ok)

Tüntesse fel, milyen hatásokat gyakorolhat a javaslat/kezdeményezés a kedvezményezettekre/célcsoportokra.

1. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulásának csökkenése

2. Hozzájárulás az egyenlő versenyfeltételek megteremtéséhez

3. Hatékony jogorvoslat lehetővé tétele

Hatás: jobb pozíció biztosítása a mezőgazdasági termelők számára az élelmiszerláncban, ami kedvező hatást gyakorol a mezőgazdasági termelők jövedelmére.

1.4.4. Eredmény- és hatásmutatók

Tüntesse fel a javaslat/kezdeményezés megvalósításának nyomon követését lehetővé tevő mutatókat.

Ad 1. Az egyes érintett tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulásának vállalkozások általi bejelentése (a bejelentő vállalatok aránya és a bejelentett gyakoriság, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok érzékelt költségei)

Ad 1. A vállalatok megfelelési költsége

Ad 1. A kereskedelem védett felek kárára történő eltérítésének lehetséges hatásai

Ad 2. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályok alkalmazásának összehangolása (pl. a nemzeti szabályozásokban a gyakorlatok közelítése céljával megvalósított változtatások száma)

Ad 2. A bevált gyakorlatokat megfogalmazó, elfogadott ajánlások száma

Ad 2. A tagállamoknál felmerülő, bejelentett adminisztratív költségek

Ad 2. A termelői és fogyasztói árak relatív változásai

Ad 3. Beérkezett (névtelen vagy nem névtelen) panaszok száma

Ad 3. Adott esetben a közvetítő ülések száma

Ad 3. (Hivatalból vagy kérelemre) indított vizsgálatok száma

Ad 3. A jogsértés megállapításával záródó ügyek aránya

1.5. A javaslat/kezdeményezés indoklása

1.5.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek)

E javaslat célja, hogy korlátozza az élelmiszer-ellátási láncban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat, azáltal, hogy az egész EU-ban biztosítja a védelem minimumszintjét egy olyan keret révén, amely tiltja a kiemelkedően tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat és jogorvoslati lehetőségekről rendelkezik. A hatékonyság akadályának felszámolásával a javaslat általánosságban az élelmiszer-ellátási lánc működésén is javítana.

1.5.2. Az uniós részvételből adódó többletérték (ez különböző tényezőkből származhat, például a koordináció jelentette előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott hatékonyságból vagy a kiegészítő jellegből). E pont értelmében „az uniós részvételből adódó többletérték” az az uniós részvételből adódó érték, amely

többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre.

Az uniós szintű fellépés okai (előzetes)

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 39. cikke kimondja, hogy a közös agrárpolitika célja a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása. Az EUMSZ 40. cikke kimondja, hogy a közös piacszerzésnek a mezőgazdasági termelők közötti minden megkülönböztetést ki kell zárnia. Az EUMSZ 43. cikke értelmében a közös piacszerzésnek a nemzeti piacon fennálló feltételekhez hasonló feltételeket kell biztosítania az Unión belüli kereskedelem számára.

A legtöbb tagállam elfogadott a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályokat, de eltérő megközelítést alkalmazott a problémára, és a kapcsolódó intézkedések nem harmonizáltak; a tagállamokban nem működik koordinációs mechanizmus, és nem léteznek olyan tényezők, amelyek arra ösztönöznék őket, hogy maguktól hangolják össze szabályaikat. Ahhoz, hogy pusztán minimális szintű védelmet lehessen garantálni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben az egész EU-ban, és biztosíthatók legyenek az egyenlő versenyfeltételek valamennyi termelő számára, uniós intézkedésekre van szükség.

A várható uniós többletérték (utólagos)

Az élelmiszer-ellátási láncban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni minimumvédelem a tagállamokban, ennél fogva az élelmiszer-ellátási lánc jobb működése és nagyobb hatékonysága. Egyenlő versenyfeltételek a mezőgazdasági termelők számára.

1.5.3. Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága

A vevők és a beszállítók adott esetben egyenlőtlen tárgyalási pozícióval rendelkeznek, ami olyan tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokhoz vezethet, amelyek nyomás alá helyezik az érintett beszállítók nyereségét és az erőforrások helytelen elosztásához vezethetnek, ezáltal csökken az élelmiszer-ellátási lánc hatékonysága.

A mezőgazdasági termelők különösen kiszolgáltatottak, mert gyakran a nagyobb downstream partnerektől függenek, hogy eljuttassák termékeiket a fogyasztókhoz, a hosszú termelési késedelmek és számos termékük romlandósága pedig korlátozza mozgásterüket.

A jelenlegi javaslat hosszabb vita eredménye. 2013-ban a Bizottság nyilvános konzultációt tartott a témában, 2016-ban pedig az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni fellépésre hívtak fel.

1.5.4. Egyéb releváns eszközökkel való összeegyeztethetőség és lehetséges szinergia

A javaslat kiegészíti a vállalkozások és fogyasztók közötti kapcsolatokban megjelenő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó meglévő uniós szabályokat; eddig nem voltak horizontális uniós szabályok a vállalkozások közötti tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok terén. A javaslat a gazdasági szereplők szempontjából releváns más olyan területeket is kiegészít, amelyekre már közös szabályok vonatkoznak; példaként említhető a verseny, az állami támogatások és a forgalmazási előírások területe.

1.6. Az intézkedés és a pénzügyi hatás időtartama

- A javaslat/kezdeményezés **határozott időtartamra** vonatkozik
 - A javaslat/kezdeményezés időtartama: ÉÉÉÉ [HH/NN]-tól/-től ÉÉÉÉ [HH/NN]-ig
 - Pénzügyi hatás: ÉÉÉÉ-től/-től ÉÉÉÉ-ig
- X A javaslat/kezdeményezés **határozatlan időtartamra** vonatkozik
 - Beindítási időszak: ÉÉÉÉ-től/-től ÉÉÉÉ-ig
 - azt követően: rendes ütem.

1.7. Tervezett irányítási módszer(ek)¹⁷

- X Bizottság általi **közvetlen irányítás**
 - X a Bizottság szervezeti egységein keresztül, ideértve az uniós küldöttségek személyzetét
 - végrehajtó ügynökségen keresztül
- Megosztott irányítás** a tagállamokkal
- Közvetett irányítás** a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:
 - harmadik országok vagy az általuk kijelölt szervek
 - nemzetközi szervezetek és ügynökségeik (nevezze meg)
 - az EBB és az Európai Beruházási Alap
 - a költségvetési rendelet 208. és 209. cikkében említett szervek
 - közjogi szervek
 - magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, olyan mértékben, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtanak
 - a valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtó szervek
 - az EUSZ V. címének értelmében a KKBP terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban meghatározott személyek.
 - *Egynél több irányítási módszer feltüntetése esetén kérjük, adjon részletes felvilágosítást a „Megjegyzések” rovatban.*

Megjegyzések

¹⁷ Az egyes irányítási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendeletre való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a Költségvetési Főigazgatóság honlapján:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

Gyakoriság és feltételek.

Évente egyszer:

A tagállamok minden évben március 15-ig éves jelentést küldenek az Európai Bizottságnak egy informatikai rendszeren keresztül. A jelentésekben különösen kitérnek az ezen irányelv szabályainak az alkalmazásával és érvényesítésével kapcsolatos releváns adatokra.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek)

2.2.1. Az irányítási mód(ok), a finanszírozás végrehajtási mechanizmusai, a kifizetési módok és a javasolt kontrollstratégia indokolása

A javaslatban szereplő szabályokkal kapcsolatos általános kockázat a javaslat hatékonyságával kapcsolatos, nem az EU kiadásai, amelyek jelentéktelenek.

A kockázatok kapcsolódhatnak a jogalkalmazó közigazgatási hatóságnál fennálló hiányosságokhoz, ideértve a panaszok kezelését és a bizalmasságot, a tagállami jelentéstételt és a Bizottság általi felügyeletet.

Az éves jelentések, az éves értekezlet és az e célra szánt weboldal biztosítja az irányelv tagállami végrehajtásának megfelelő nyomon követését.

2.2.2. A felismert kockázatokkal és az enyhítésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információ

Az e javaslattal járó kiadásokat a Bizottság közvetlen irányítással hajtja végre az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló 966/2012/EU, Euratom (költségvetési) rendelet 32. cikkében rögzített elvekkel összhangban.

A költségvetési rendelet előírásainak megfelelően a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgató létrehozta a politika végrehajtásához és a kontrollal kapcsolatos célkitűzések eléréséhez szükséges szervezeti keretet és belsőkontroll-eljárásokat, amelyek megfelelnek a Bizottság belső kontrollal kapcsolatos normáinak, és figyelemmel vannak a szakpolitikai környezetben rejlő kockázatokra.

2.2.3. A kontroll költséghatékonyságának becslése és indokolása (a „kontroll költségei ÷ a kezelt kapcsolódó források értéke” hányados) és a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor)

Az új irányelvet követő kifizetések jogszerűségének és szabályszerűségének ellenőrzésére a Bizottságban a közvetlen irányításra vonatkozó meglévő rendelkezések fognak vonatkozni.

Az e javaslat nyomán felmerülő kiadások nem növelik a hibaszázalékot az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap tekintetében, figyelembe véve az érintett összegek jelentéktelenségét és a végrehajtás módját (közvetlen irányítás).

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

Tüntesse fel a meglévő vagy tervezett megelőző és védintézkedéseket, pl. a csalás elleni stratégiából.

A Bizottság megteszi az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az Unió pénzügyi érdekei az e rendelet keretében finanszírozott intézkedések során védelmet élvezzenek, nevezetesen óvintézkedéseket alkalmaz a csalás, a korrupció és más jogellenes tevékenységek ellen, megfelelő ellenőrzéseket végez, továbbá ha szabálytalanságra derül fény, visszaköveteli a jogtalanul kifizetett összegeket, és szükség szerint hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szab ki az Európai Unió működéséről szóló szerződés 325. cikkének, a Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendeletnek és az Unió általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendelet IV. címének megfelelően.

A Bizottság vagy annak képviselői, illetve a Számvevőszék helyszíni vizsgálatokat és dokumentum-ellenőrzéseket végezhetnek mindazon szerződő vállalkozóknál és alvállalkozóknál, akik uniós forrásokból részesültek. Az 1996. november 11-i 2185/96/EK, Euratom tanácsi rendeletben előírt eljárásokkal összhangban az OLAF is végezhet helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat a közvetetten vagy közvetlenül finanszírozáshoz jutott gazdasági szereplőknél annak érdekében, hogy megállapítsa, történt-e csalás. Az ezen irányelv alkalmazásából kifolyólag született határozatok, megállapodások és szerződések kifejezetten felhatalmazzák a Bizottságot, az OLAF-ot és a Számvevőszéket a pénzügyi ellenőrzések, helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok végzésére.

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret mely fejezetét/fejezeteit és a költségvetés mely kiadási tételét/tételeit érintik a kiadások?

- Jelenlegi költségvetési tételek

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési tételek sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési tétel	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
			EFTA-országoktól ¹⁹	tagjelölt országoktól ²⁰	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében
	2. fejezet: Fenntartható növekedés: természeti erőforrások 5. fejezet: Igazgatás	diff./nem diff. ¹⁸				
	05 01 02 11 – A „Mezőgazdaság és vidékfejlesztés” szakpolitikai területen foglalkoztatott külső munkatársakkal kapcsolatos és egyéb igazgatási kiadások – Egyéb igazgatási kiadások 05 08 09 – Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) – Operatív technikai segítségnyújtás	Nem diff.	NEM	NEM	NEM	NEM

¹⁸ Diff. = Differenciált előirányzatok / Nem diff. = Nem differenciált előirányzatok.

¹⁹ EFTA: Európai Szabadkereskedelmi Társulás.

²⁰ Tagjelölt országok és adott esetben a nyugat-balkáni potenciális tagjelölt országok.

3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás

3.2.1. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése

millió EUR (három tizedesjegyre)

A többéves pénzügyi keret fejezete	2.	Fenntartható növekedés: természeti erőforrások

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság			2020. év ²¹	2021. év	2022. év	2023. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető	ÖSSZESEN
• Operatív előirányzatok								
05 08 09 – Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) – Operatív technikai segítségnyújtás	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1)	0,05	0,05	0,05	0,05	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell
	Kifizetési előirányzatok	(2)	0,05	0,05	0,05	0,05	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell
Bizonyos egyedi programok keretéből előirányzatok ²²	finanszírozott igazgatási előirányzatok							
		(3)	–	–	–	–		
A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatósághoz tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=1+3	0,05	0,05	0,05	0,05	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell
	Kifizetési előirányzatok	=2+3	0,05	0,05	0,05	0,05	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell

²¹ A 2020. év a javaslat/kezdemenyezés végrehajtásának első éve.

²² Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

• Operatív előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(4)	0,05	0,05	0,05	0,05	Amíg az irányelv hatályban van			Indexálni kell
	Kifizetési előirányzatok	(5)	0,05	0,05	0,05	0,05	Amíg az irányelv hatályban van			Indexálni kell
• Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási előirányzatok ÖSSZESEN		(6)	–	–	–	–				
A többéves pénzügyi keret 2. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=4+ 6	0,05	0,05	0,05	0,05	Amíg az irányelv hatályban van			Indexálni kell
	Kifizetési előirányzatok	=5+ 6	0,05	0,05	0,05	0,05	Amíg az irányelv hatályban van			Indexálni kell

A többéves pénzügyi keret fejezete	5.	„Igazgatási kiadások”

millió EUR (három tizedesjegyre)

		2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető	ÖSSZESEN
FŐIGAZGATÓSÁG: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság							
• Humánerőforrás		0,215	0,215	0,215	0,215	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell
•Egyéb igazgatási kiadások (évi 1 értekezlet a jogalkalmazó hatóságok szakértőivel)		0,017	0,017	0,017	0,017	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság ÖSSZESEN	Előirányzatok	0,232	0,232	0,232	0,232	0,232	Indexálni kell

A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	(Összes kötelezettségvállalási előirányzat = Összes kifizetési előirányzat)	0,232	0,232	0,232	0,232	0,23	Indexálni kell

millió EUR (három tizedesjegyre)

		2020. év ²³	2021. év	2022. év	2023. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető	ÖSSZESEN
A többéves pénzügyi keret 1–5. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	0,282	0,282	0,282	0,282	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell
	Kifizetési előirányzatok	0,282	0,282	0,282	0,282	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell

²³

A 2020. év a javaslat/kezdményezés végrehajtásának első éve.

3.2.2. Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás

- A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után operatív előirányzatok felhasználását
- A javaslat/kezdeményezés az alábbi operatív előirányzatok felhasználását vonja maga után:

Kötelezettségvállalási előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

Tüntesse fel a célkitűzéseket és a teljesítéseket	↓	Típus ²⁴	Átlagos költség	2020. év		2021. év		2022. év		2023. év		A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető						ÖSSZESEN			
				TELJESÍTÉSEK																Összesített szám	Összköltség
				Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség		
Mindhárom KONKRÉT CÉLKITŰZÉS vonatkozásában ²⁵																					
Weboldal kidolgozása és karbantartása	Weboldal használata	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Amíg az irányelv hatályban van							Indexálni kell	
A konkrét célkitűzések részösszege			1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Amíg az irányelv hatályban van							Indexálni kell	
ÖSSZKÖLTSÉG			1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Amíg az irányelv hatályban van							Indexálni kell	

²⁴ A teljesítés a nyújtandó termékekre és szolgáltatásokra vonatkozik (pl. finanszírozott diákcserek száma, épített utak hossza kilométerben stb.).

²⁵ Az 1.4.2. szakaszban („Konkrét célkitűzés(ek)...”) feltüntetett célkitűzés. A weboldal a tagállami hatóságok és a bizottsági szolgálatok közötti információcserére szolgál, és ekként hozzájárul a mezőgazdasági termelők pozíciójának javításához az élelmiszer-ellátási láncban az egész EU-ban, javítja a versenyképességüket, növeli a jövedelmüket és fenntartja a piaci stabilitást.

3.2.3. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás

3.2.3.1. Összegzés

- A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után igazgatási előirányzatok felhasználását.
- A javaslat/kezdeményezés az alábbi igazgatási előirányzatok felhasználását vonja maga után:

millió EUR (három tizedesjegyig)

	2020. év ²⁶	2021. év	2022. év	2023. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekké bővíthető	ÖSSZESEN

A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETE						
Humán erőforrás	0,215	0,215	0,215	0,215	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell
Egyéb igazgatási kiadások	0,017	0,017	0,017	0,017	Amíg az irányelv hatályban van	Indexálni kell
A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETÉNEK részösszege	0,232	0,232	0,232	0,232	0,232	Indexálni kell

A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETÉBE ²⁷ bele nem tartozó előirányzatok						
Humán erőforrás						
Egyéb igazgatási kiadások						
A többéves pénzügyi keret 5. FEJEZETÉBE bele nem tartozó előirányzatok részösszege						

ÖSSZESEN	0,232	0,232	0,232	0,232	0,232	Indexálni kell

A humán erőforrással és más igazgatási kiadásokkal kapcsolatos előirányzat-igényeket az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt előirányzatokkal és/vagy az adott főigazgatóságon belüli átcsoportosítással kell teljesíteni. A források adott esetben a költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további juttatásokkal.

²⁶

A 2020. év a javaslat/kezdeményezés végrehajtásának első éve.

²⁷

Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

3.2.3.2. Becsült humánerőforrás-szükségletek

- A javaslat/kezdeményezés nem igényel humánerőforrást.
- A javaslat/kezdeményezés az alábbi humánerőforrás-igénnyel jár:

A becsléseket teljes munkaidős egyenértékben kell kifejezni

	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető		
• A létszámtervben szereplő álláshelyek (tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak)							
05 01 01 01 (a központban és a bizottsági képviselőkön)	1,5	1,5	1,5	1,5	Amíg az irányelv hatályban van		
XX 01 01 02 (a küldöttségeknél)							
XX 01 05 01 (közvetett kutatás)							
10 01 05 01 (közvetlen kutatás)							
• Külső munkatársak teljes munkaidős egyenértékben (FTE) kifejezve²⁸							
XX 01 02 01 (AC, END, INT a teljes keretből)							
XX 01 02 02 (AC, AL, END, INT és JED a küldöttségeknél)							
XX 01 04 yy ²⁹	– a központban						
	– a küldöttségeknél						
XX 01 05 02 (AC, END, INT közvetett kutatásban)							
10 01 05 02 (AC, END, INT közvetlen kutatásban)							
Egyéb költségvetési tétel (kérjük megnevezni)							
ÖSSZESEN	1,5	1,5	1,5	1,5	Amíg az irányelv hatályban van		

XX az érintett szakpolitikai terület vagy költségvetési cím.

A humánerőforrás-igényeknek az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított személyzettel kell eleget tenni. A források adott esetben a meglévő költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további juttatásokkal.

Az elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	3 AD tisztviselő 50 %-os részmunkaidőben
Külső munkatársak	

3.2.4. A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség

- A javaslat/kezdeményezés összeegyeztethető a jelenlegi többéves pénzügyi kerettel.
- A javaslat/kezdeményezés miatt szükséges a többéves pénzügyi keret vonatkozó fejezetének átprogramozása.

²⁸ AC=szerződéses alkalmazott; AL=helyi alkalmazott; END=kirendelt nemzeti szakértő; INT=kölcsönmunkaerő (átmeneti alkalmazott); JED=küldöttségi pályakezdő szakértő.

²⁹ Az operatív előirányzatokból finanszírozott külső munkatársakra vonatkozó részleges felső határérték (korábban: BA-tételek).

- A javaslat/kezdeményezés miatt szükség van a rugalmassági eszköz alkalmazására vagy a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatára.

3.2.5. *Harmadik felek részvétele a finanszírozásban*

- A javaslat/kezdeményezés nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.

3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

- X A javaslatnak/kezdeményezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.